

DARBININKAS

Vol. LXVII, Nr. 40
Spalio - October 15, 1982

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

PABALTIJO KLAUSIMAS EUROPOS PARLAMENTE

Trijų Pabaltijo kraštų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — klausimas yra iškeltas Europos Parlamente. Šeši britų konservatorių deputatai įteikė Parlamentui raštą-pasiūlymą, kuriame iškeliama neteisėta trijų Pabaltijo kraštų padėtis, skatinant paremti laisvo apsisprendimo teisę Pabaltijo tautom.

Pasiūlymas remiasi 1979 metais 45-kių pabaltiečių Maskvoj paskelbtu pareiškimu, kuriame nurodoma, kad Pabaltijo valstybės buvo prievarta įjungtos į Sovietų Sąjungą nacių ir sovietų slapto susitarimo pagrindu. Reikalaujama, kad šis smurtas būtų atitaisytas, užtikrinant Pabaltijo tautom teisę į laisvą apsisprendimą ir nepriklausomybę.

Britų parlamentarai iš savo pusės priduria, kad laisvo apsisprendimo teisę garantuoja Helsinkio susitarimai, ir kviečia Europos Ekonominės Bendruomenės užsienio reikalų ministrus paremti laisvo apsisprendimo teisės pripažinimą Pabaltijo tautom ir paraginti Madrido konferenciją apsvarstyti Pabaltijo kraštų likimą, atsižvelgiant į Pabaltijo tautų siekimus.

Europos Parlamentas britų deputatų pasiūlymą perdavė politinei komisijai, kuri nutarė tuo klausimu paruošti pranešimą, pranešėjui paskirdama deputatą Otto von Habsburgą. Šis politinė komisija parengė išsamią dokumentaciją. Savo pranešimo pabaigoj jis pažymi, kad trys Pabaltijo valstybės priklausė Europai ir Vakarų kultūrai, kad tarp dviejų pasaulinių karų jos buvo nepriklausomos ir demokratinės valstybės, todėl

Europa privalo susirūpinti dabartine jų neteisėta padėtimi. Kviečia Europos užsienio reikalų ministrus apsvarstyti Pabaltijo kraštų klausimą ir britų siūlomą rezoliucijos projektą perduoti Jungtinių Tautų dekolonizacijos komisijai.

Ta proga pabaltiečių atstovai yra užmezgę kontaktus su įvairiais deputatais. Lietuvos diplomatinės tarybos narys ministras dr. Albertas Gerutis rezoliucijos klausimą aptarė su politinės komisijos pranešėju Otto von Habsburgu, taip pat susitiko su įvairiais kitais deputatais.

-o-

Rugsėjo 24 Parlamento politinė komisija, apsvarčiusi deputato Otto von Habsburgo pateiktą pranešimą, balsų dauguma priėmė grupės britų konservatorių pasiūlytą rezoliucijos projektą, kuriuo raginama Pabaltijo kraštų klausimą perduoti svarstyti Jungtinių Tautų dekolonizacijos komisijai.

Europos Parlamento politinės komisijos priimtoji rezoliucijoje nurodoma, kad trys Pabaltijo kraštai yra tapę kolonijinės politikos aukomis, iškeliama Lietuvos, Latvijos ir Estijos planingai vykdoma tautžudystė, pabrėžiama, kad tuose kraštuose yra grubiai varžoma religinė laisvė, slopinama kultūra, naikinami gamtos turtais, paneigiamos pagrindinės žmogaus ir tautų laisvo apsisprendimo teisės. Pažymima, jog visa tai griežtai prieštarauja Helsinkio susitarimams ir Jungtinių Tautų Chartai. Todėl Europa privalo susirūpinti dabartine neteisėta Pabaltijo kraštų padėtimi.

Vykstant balsavimam rezoliucijos klausimu, socialistai ir komunistai komisijos nariai protesto ženklais išėjo iš posėdžių salės.

LAPKRIČIO DEVINTOJI SKELBIAMA UKRAINEČIŲ HELSINKIO GRUPĖS DIENA

Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Reagan iškilmingai pasirašė proklamaciją, kuria lapkričio devintoji yra skelbiama sovietų kalinamų ukrainiečių žmogaus teisių gynėjų, vadinamosios Helsinkio grupės narių, pagerbimo diena. Proklamacijoj prezidentas pažymi, kad ukrainiečių persekiojimai ir įkalinimai vien už tai, kad jie siekė pasinaudoti visuotinai pripažintomis žmogaus teisėmis ir jas apginti, sudarė gėdą Sovietų Sąjungai ir drauge akivaizdžiai paliudija, kad sovietai nesilaiko priimtojo išpareigojimo gerbti ir vykdyti Helsinkio susitarimų nuostatus.

Lapkričio 9 sueina šešeri metai nuo Helsinkio susitarimų vykdymui remti ukrainiečių visuomeninės grupės įsisteigimo. Beveik visi šios grupės nariai, žmogaus teisių gynėjai, yra sovietų įkalinėti. Grubiomis represinėmis priemonėmis sovietinė valdžia nuslopino ir kitų tautybių sudarytas vadinamas Helsinkio grupes.

Kaip žinoma, Helsinkio grupė buvo įsteigta taip pat ir Lietuvoj.

JAV pradėjo Rumunijos sentikių arkivyskupo Valerian Trifa deportacijos bylą, nes jis paslutinio karo metu vadovavęs antisekietinei jaunimo organizacijai.

MIRĖ PREL. JUOZAS KARALIUS

Prel. Juozas Karalius, visuomenininkas, ilgametis Shenandoah, Pa., lietuvių parapijos klebonas, savo aukomis parėmęs daugel lietuviškų knygų leidimą, mirė spalio 7 senelių namuose Holland, Pa. Buvo gimęs 1889 vasario 14. Į kunigus įšventintas 1919 gruodžio 20.

KUNIGAS VALDŽIĄ PATRAUKĖ Į TEISMĄ KUN. ANTANO GRAŽULIO TEISMAS

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 52

Savaitės įvykiai

V. Vokietijos parlamentas pareiškė nepasitikėjimą kancleriu Helmut Schmidt ir nauju kancleriu išrinko krikščionių demokratų partijos vadą Helmut Kohl. Iš kraštą valdžiusios koalicijos pasitraukus laisvųjų demokratų partijai, kanclerio Schmidt vyriausybė neteko parlamento daugumos.

Britanijos min. pirmininkei Thatcher besilankant Kinijoje, Kinijos vyriausybė pareiškė, kad ji nepripažįsta teisėtom 19 a. sudarytų sutarčių, perleidžiančių Hong Kong teritorijos valdymą Britanijai, ir numato visą teritoriją atsiimti, kai susidarys patogios sąlygos.

Gynybos departamentas pareiškė, kad JAV yra susitarusios su Japonija iki 1985 įrengti JAV karo lėktuvų bazę Japonijai priklausančioj Honshu saloj. Ši sala yra tik 375 mylios nuo Sov. S-gos sienos, o Okinawa salos bazė yra net už 1,200 mylių. Pastarojoj JAV laiko apie 38,000 karių.

Valst. sekr. Schultz dvi dienas tarėsi su Sov. S-gos užs. reik. ministriu Gromyko abi valstybės liečiančiais klausimais, bet jokių susitarimų nepasiekė.

Lenkijos parlamentui nutarus svarstyti Solidarumo unijos panaikinimo ir naujų, kiekvienam fabriku atskirų, unijų įsteigimo įstatymą, jos primas arkivysk. Josef Glemp savo numatytą kelionę į Vatikaną ir į JAV atidėjo neribotam laikui, nes krašte gali kilti neramumų.

Maroko karaliaus Hassan II vadovaujama delegacija, kurioj dalyvaus Saudi Arabijos, Sirijos ir Tuniso atstovai, spalio pabaigoj atvyksta į JAV tartis dėl Artimųjų Rytų taikos.

Bolivijos kongresas didele balsų dauguma krašto prezidentu išrinko 1980 tom pareigom išrinktą, bet dėl kariuomenės išikišimo pareigų negalėjusį eiti kairiojo sąjūdžio veikėją Hernan Siles Zuazo, šiuo metu tebesantį Peru.

Britanijos darbo partija savo konferencijoj išpareigojo, atėjusi į valdžią, panaikinti min. pirmininkės Thatcher pradėtą vykdyti Trident raketų sistemą, uždaryti visas branduolinių ginklų bazes Britanijoj ir atšaukti Britanijos sutikimą išdėstyti Britanijoj JAV skraidančias raketas.

Libano armija pradėjo tikrinti vakarinio Beiruto gyventojų tapatybę ir neturinčius reikalingų dokumentų sulaukyti. Taip pat ieškoma ir užsilikusių ginklų.

Ispanijos saugumo organai areštavo tris pulkininkus už jų įsivėlimą į sąmokslą prieš valstybės saugumą.

JAV karo laivyno vykę pratimai į pietus nuo Aleutų salų sukėlė sovietų susirūpinimą, nes iki šiol tokie pratimai buvo vykdomi toli nuo Sov. S-gos sienų.

Izraelis, nepaisydamas JAV duotų pažadų pasitraukti iš Beiruto, paliko savo kariuomenės dalinių Beiruto priemiesčiuose.

Apie 100 Izraelio kariuomenės štabo aukštų pareigūnų, apie 300 armijos kapitonų ir vienos parašutininkų brigados 3,000 karių pareikalavo, kad Izraelio gynybos min. Ariel Sharon atsistatydintų.

Sudanas nutarė pasiūsti į Iraką savo kariuomenės padėti kovoti prieš Iraną.

Irano sostinės aikštėj buvo išsprogdinta galinga bomba, užmušusi 60 ir sužeidusi apie 700 žmonių.

Prienų rajono laikraštis "Naujas gyvenimas" 1982 vasario 2 persispausdino iš "Tiesos" (1982.I.26) straipsnį "Melas iš sakyklos", nukreiptą prieš Šilalės vikarą kun. Vytautą Skiparį, ir pridėjo tokį komentarą: "Prienų bažnyčios vikaras Antanas Gražulis bei Užugusčio bažnyčios klebonas Zenonas Navickas (brolis kalinės, kuri buvo nubausta už LKB Kronikos dauginimą. Red.), siekdami tikinčiųjų akyse diskredituoti mokytojus, komunistus ir aplamai visus ateistus, naudojami tais pačiais metodais, kaip ir laikraštje minimas Šilalės bažnyčios vikaras Vytautas Skiparis."

Tikintieji protestuoja

Prienų parapijos tikintieji nusiuntė valdžios įstaigom griežto protesto raštą su 1500 parašais. Rašte skelbiama, kad laikraštis neteisėtingai yra apkaltinęs jų vikarą kun. Antaną Gražulį.

Nubaudė už tikinčiųjų lankymą

1982 vasario 3 kun. Antanas Gražulis buvo nubaustas už tai, kad, vykdydamas kunigo pareigas, lankė tikinčiųjų namus.

1485 Prienų tikintieji pasirašė po protesto raštą, kuris buvo pasiūstas Lietuvos komunistų partijos centro komiteto pirmam sekretoriui Griškevičiui.

Protesto rašte rašo, kodėl ir kaip kun. A. Gražulis buvo nubaustas:

1982 vasario 3 Prienų rajono administracinė komisija nubaudė mūsų parapijos vikarą kun. Antaną Gražulį 50 rublių bauda, kad jis 1982 sausio mėn. bėgyje Prienų mieste lankė mūsų šeimas. Tuo būdu jis pažeidė LTSR ATP 1966.V.12 įsaką, kurio niekad neradome paskelbto laikraščiuose ir net nežinome, kad toks draudimas yra įstatymais pagrįstas, o ne koks nors ateistinis draudimas.

Kunigas patraukė į teismą

Kun. Antanas Gražulis administracinės komisijos nuobaudą laikė neteisinga ir apskundė Prienų rajono liaudies teismui. Deja, teismas į šį reikalą pažiūrėjo tik formaliai. Ir suprantama, tarybiniame ateistiniame teisme kunigas negalėjo laimėti prieš Vykdomąjį komitetą.

Todėl, išklause Prienų rajono liaudies teismo sprendimą, pareiškiamo, kad kun. Antanas Gražulis tarybinių įstatymų nepažeidė, o tik vykdė savo kaip kunigo tiesiogines pareigas.

Ko reikalauja Bažnyčios kanonai

Bažnyčios teisių kanonai ir Vilkaviškio vyskupijos sinodo nutarimai reikalauja, kad kunigas kasmet aplankytų savo tikinčiuosius.

Atsakingi tarybiniai valdžios pareigūnai ne kartą deklaravo spaudoje ir per televiziją, kad tarybinė valdžia nesikiša į Bažnyčios vidaus reikalus.

Žmogaus Teisių deklaracija

Visuotinė Žmogaus Teisių deklaracija sako:

"Kiekvienas žmogus turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę; šita teisė apima laisvę keisti savo religiją bei įsitikinimus ir laisvę išpažinti savo religiją bei įsitikinimus tiek pavieniui, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai mokant, dalyvaujant pamaldose ir atliekant religines apeigas" (18 str.).

Helsinkio baigiamajame akte pabrėžta, kad "dalyvaujančios valstybės pripažins ir gerbs asmenybės laisvę išpažinti vienasmeniškai arba bendrai su kitais religiją arba tikybą, veikiant pagal savo paties sąžinę..." (7 str.).

Tą patį tvirtina ir Religinės laisvės deklaracija, kurią praėitų metų Generalinės Asamblėjos sesijoje pasirašė ir Tarybų Sąjunga.

Mes girdime per radiją, kad Tarybų Sąjunga gina arių tautos teisių kodeksai negali prieštarauti minėtiems tarptautiniams įsipareigojimams.

Valstybių, pasirašiusių tarptautinius dokumentus, vidaus teisių kodeksai negali prieštarauti minėtiems tarptautiniams įsipareigojimams.

Iš savo patyrimo matome, kad Lietuvos ateistai, kurių yra tik mažuma, iki šiol nesugebėjo kovoti su religija ideologiniais ginklais, kaip mokė Leninas. Jie tesugeba kovoti tik grubios prievartos priemonėmis.

Kunigo bausmė — mūsų bausmė

Mes tvirtiname, kad tokie bėdievių kovos su religija metodai Dievo iš lietuvių širdies neišraus, bet tik parodys jų tikrą veidą.

Bausmė kun. Antanui Gražuliui yra ir mum bausmė. O gal tai yra atlyginimas už mūsų sąžiningą darbą gamyboje ir žemės ūkyje.

Mes kvietėme ir kviesime savo parapijos kunigus, kad pašventintų mūsų namus bei aplankytų mūsų šeimas, nes mes kunigus mylime ir gerbiame, juos išlaikome ir už juos meldžiamės.

Šio grubaus fakto akivaizdoje reiškiamo griežčiausią protestą.

Kunigo teismas

Kun. Antano Gražulio teismas vyko ne teismo salėje, bet mažame kabinete, kuriame galėjo tilpti vos keliolika žmonių. Visi kiti Prienų tikintieji stovėjo teismo koridoriuje.

Teisėja bandė įrodinėti, kad

(nukelta į 2 psl.)

Šv. Pranciškaus 800 metų gimimo sukakties minėjimo iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Iš k.: Tėv. V. Gidžiūnas, kun. K. Pugevičius, Tėv. P. Barius, Tėv. L. Andriekus, Tėv. A. Prakapas, Tėv. P. Giedgaudas, Tėv. P. Baniūnas. Pamaldos buvo spalio 3. Nuotr. L. Tamošaičio

PLAČIAU APIE VILNIUJE ĮVYKUSIAS DEMONSTRACIJAS

Įvairūs Vakarų laikraščiai (taip pat ir Darbininkas) paskelbė didžiųjų spaudos agentūrų praneštą žinią apie Lietuvos sostinėje Vilniuje įvykusią manifestaciją, pasibaigus susitikimui tarp lietuvių ir rusų futbolo komandų. Susitikimą laimėjus lietuvių Žalgirio komandai, kelių tūkstančių žmonių minia, daugumoje jaunimo, džiūgaudama ir dainuodama lietuvių tautines dainas, eisenoje nužygiavo daugiau negu vieną kilometrą ligi centrinės Lenino aikštės.

Spauda rašo, kad žmonių minia išsklaidyti buvo atsijusti milicininkai, kuriuos žmonės sutiko ilgais švilpimais.

Laikraščiai taip pat atkreipia dėmesį į būdingą faktą: Vilniaus stadione vykstant lietuvių ir rusų futbolo komandų susitikimui ir lietuviams žiūrovams pradžius balsiai skanduoti priešrusiškus šūkius, vietos televizija, tariamai dėl techniško priežasčių, tuoj nutraukė tiesiogiai iš

stadijono perduodamą susitikimo reportažą.

Laikraščiai pažymi, kad tai jau nebe pirmas kartas, kad Vilniuje vykstant sporto rungtynėm tarp lietuvių ir rusų yra staiga nutraukiami televizijos tiesiogiai perduodami reportažai.

Vakarų laikraščiai šia proga taip pat atkreipia skaitytojų dėmesį į tai, jog Lietuvoje tebėra smarkiai jaučiamos tautišku-

MIRĖ JUOZAS AUDĖNAS

Juozas Audėnas, ekonomistas, valstybininkas, nepriklausomos Lietuvos paskutinis žemės ūkio ministras, mirė spalio 10, sekmadienį, 10 v. New Yorko ligoninėje. Buvo gimęs 1898 rugsėjo 25 Rumpiškėnų kaime, Pandėlio valsčiuje, Rokiškio apskrityje. Palaidotas spalio 13 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Cypress Hills kapinėse. (Plačiau kitame numery).

mo apraiškos, primindami pastaraisiais dešimtmečiais įvykusias tautines manifestacijas, kurių bene didžiausioji buvo surengta Kaune 1972 po Romo Kalantos susideginimo. Kita masinė demonstracija, rašo laikraščiai, įvyko Vilniuje taip pat po lietuvių ir rusų futbolo komandų susitikimo 1977.

VLIKO SEIMAS VYKS LOS ANGELES, CALIF.

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto seimas šiais metais vyks lapkričio 5-7 Los Angeles, Calif.

Lapkričio 6, šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 5:30 val. popiet posėdžiai Ambassador viešbuty, 3400 Wilshire Blvd., Los Angeles. Tą patį vakarą tame pačiame viešbuty vyks banketas su menine programa ir šokiais. Aukšta 25 dol. asmeniui.

Lapkričio 7, sekmadienį, 10:30 val. ryto pamaldos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioj. 12 val. parapijos viršutinėje salėj Vliko posėdis ir seimo uždarymas.

JURGIUI JANUŠAIČIUI 70 IR 55 PERŠOKUS

Antraštės skaičiai reiškia jo amžių ir darbuotą spaudoje. Šios sukaktys paminėtos jo garbei surengtame bankete Chicagoje rugpjūčio pradžioje, o prieš banketą ir po jo didesnis šurmūlys apie jį nuvilnijo per spaudą. Tai retas atvejis, kad spaudos ir žurnalistas švelniau paglostomas...

Neturėjau progos bankete dalyvauti, tad, nei į jį besiruošdamas, nei po jo pagiriodamas, nė sukaktuvininko laiku spaudoje prisiminti. Tik dabar, po keleto savaičių, kai didžioji sveikinimų banga atslūgo, noriu vienu kitu sakiniu paaiškinti, ką ir aš apie kolegą Jurgį per daugelį metų esu patyręs.

Apie sukaktuvininkus paprastai pradeda oficialią biografiją. Kadangi Jurgio biografiją per porą mėnesių ne vienas išgliaudė, tepaminėsiu tik keletą stambmenų. Gimė jis 1912 rugpjūčio 4. Džiugonių kaime, Šeduvos valsčiuje, Panevėžio apskrityje. Progimnaziją 1929 baigė Kaišiadoryse, o jau dirbdamas ir vis tebesimokydamas, 1934 Kaune, suaugusiųjų gimnazijoje, įgijo brandos atestatą. Nuo 1930 (tais metais baigęs paštininkų kursą) iki pasitraukimo iš Lietuvos tarnavo pašto žinyboje, tolydžio progresuodamas patirtimi, kildamas pareigomis bei kategorijomis. Nuo 1927 bendradarbiauja spaudoje — anksčiau nepriklausomai Lietuvos, paskui išsvijęs. Rašė ir teberašo į visus patriotinius laikraščius, įskaitant ir Darbininką. Daugelį metų

Žurnalistas Jurgis Janušaitis, neseniai minėjęs savo gyvenimo 70 metų sukaktį. Nuotr. V.A. Račkausko

Lietuvių žurnalistų sąjungos narys, porą kadencijų Chicagoje reziduojančios LŽS centro valdybos narys, dabar LŽS centro valdybos pirmininkas.

Tiek tirštųjų, kurie, mano nuomone, jo biografijoje patys svarbiausieji.

Nebegaliu pasakyti, nuo kada Jurgį Janušaitį "atradau" spaudoje, bet tai turėjo būti prieš gerus tris dešimtmečius, kai Chicagojė emė ryškėti naujųjų ateivių visuomeninės bei kultūrinės veiklos broožai. Asmeniškai susipažinom prieš porą dekadų, o gal kiek anksčiau, ne kur kitur, kaip jo (ir jo svainio Jurgio Mažeikos) "Paramoj", į nebežinau kurią tautinių šokių ar dainų šventę Chicagon nuvažiavęs. Jau ir tuomet gerokai žilstelėjęs, daugiau nei vidutinio ūgio, dailaus sudėjimo, rausvo veido Akiniuotas, baltu, trumpu chalu apsilvilkęs (užkabink steto-

skopą, tai — daktaras...). Krautuvė buvo pilna žmonių ir... jo balso. Stebėjau, kai čia vieną, čia kitą užkalbindamas ir ranką kratydamas, šaukė ne tik pavardę, bet ir vardą, dažnai vien tik vardą, dargi malonių (Aneliute, Broniuk, Vladuk, Biriūčiute). O tai buvo žmonės diduma ne vietiniai, bet atvykėliai į šventę iš už šimtų mylių. Nebepamenu, kaip ilgai susipažinus vienais kitam buvom ponas Janušaitis ir ponas Nakas, bet jau tą pačią dieną išsiskiriant jam buvau kolega Alfukas, ar tiesiai Alfukas, o man neliko nieko kito, kaip jį šaukti Jurgiu.

Augant vaikams, Chicagoje sergant ir mirštant giminėms, o kita vaga bėgant lietuviškam gyvenimui (Lietuvių operos spektakliai, tautinių šokių bei dainų šventės, etc.), Chicagoje teko būti kelias dešimtis kartų. Beveik kiekvienu apsilankymu užsukdavau į "Paramą", o užsukęs tik retai ten Jurgio nerasdavau. Ilgainiui jo plaukų ir chalato spalvos suvienodėjo, bet nei veidas, nei stotas, nei balsas nepasikeitė. Tik labai retai jį rasdavau "prie rimto darbo", turinčio ką nors bendro su prekyba. Dažniausiai jis savo klientus "užkabindavo", arba jų, vyrų bei moterų, buvo "trukdomas" visai ne komerciškais pašnekešiais. Kartais rasdavau jį aukštai iškeltoje "ofise", prie telefono. Bet tai dar nereiškia, kad būtina su tuo nors skambinosi prekybos reikalais, o veikiausiai su kurio visuomenininku aptarinėjo kokį pobūvį.

Pirmųjų savo vizitų metu, kai tekinas prabėgdavo Jurgis Mažeika, ilgesniu ir ne tokiu švairiu chalu apsilvilkęs, tik sekundėm prieš klientų tesustodamas, vėl į užkulius pas tarnautojus nulėkdamas, galvodavau, kaip jis tą savo svainį — žurnalistą, pasakorių, žmonių šnekintoją — ir pakenčia, su juo bendrai prekiauja. Ilgainiui perpratau, kad abu svainiai vienas kitą gražiai papildė, ir kad kažin kiek klientų vėl ir vėl į "Paramą" sugrįžtų, jeigu Jurgis Janušaitis taip maloniai jiems po kojų ten nesimaišytų, moteriškosioms komplimentų, o vyrams anekdotų nesakytų. Kad jo socialumas žmonėm neapsakomai svarbus, ryškiausiai pavyzdžiu buvo jau rengtas sukaktuvinis banketas. Užuo žmones iki paskutinės minutės raginę atvykti, rengėjai prieš savaitę turėjo pranešti, kad jau visos vietos išgraibstytos, kad jau gaila, nieko nebe galima priimti.

Kaip jo balso pilna "Parama", taip pilni laikraščiai jo reportažų, nekrologų, sukaktuvių aprašymų, o paskutiniu metu ir apybraižų iš lietuvių gyvenimo Floridoje. Jo temų centre beveik visada — žmogus, arba žmonės, tik daug rečiau abstraktesni įvykiai, kurių fone nebėra ryškių žmogiškų veidų. Nors labai gerai žino, kas lietuviškoj Amerikoje, ypač Chicagoje dedasi, o privačiuose pokalbiuose nuomone reikšdamas nevensia ir aštrios kritikos, jo raštuose aštrų reikia su žiburiu ieškoti. Kokiū tada būdu jis savo plunksnų ties kontroversijom pristab-

do? Paprasčiausiai: aprašinėja tik teigiamus žmones (arba įvykius), kurių tarp mūsų vis dar netrūksta, o neigiamųjų savo rašiniuose pasistengia "neprisiminti", "nematyti". Užtat daugelis jį ir vadina "Marquette Parko Vaižgantū", deimantiukų rankiotu. Kada tik benuvažiuoju į Chicago, kaip anksčiau minėjau, atrandu jį "Paramoj", ir tai bet kurio bet kurios savaitės dienos metu, kai tik prekyvietė atidaryta. Jei operos spektaklis, sutinku jį ir Maria High School auditorijoje. Jei dainų ar tautinių šokių šventė — atrandu amfiteatre, per visokių iškilnių atidarymus bei uždarymus — Jaunimo centre, žurnalistų baliuose — Šarkos palociuose ar kitur. Ne kartą "iš neturėjimo ką veikti" užsivedė jis mane ir į savo ištaigingą butą virš "Paramos", konjako stikliui išsiubčioti.

Ak, dar ne viskas, Ne dešimtyse, o veikia šimtuose Chicagoje lietuvių visuomeninio brudėjimo nuotraukų, kur tik pagauti veikėjų susitikimai su spaudos atstovais, randam, su pieštuku bei bloknotu rankose, ir Jurgį Janušaitį. Tik niekada, niekada nemačiau jo sėdinčio prie rašomosios mašinėlės. Tai ir lieka man klausimas, į kurį tik pats sukaktuvininkas tegalėtų atsakyti: kuriomis paros valandomis jis savo gausius sklandžius, ritmingus rašinius, paruošia?..

Tebūna leista kolegai Jurgiui palinkėti, kad gera sveikata ir sidabrinė plunksna dar daugelį metų jo nepalikų.

Alfonsas Nakas

IŠ PAVERGTO LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Gražioji lietuvių kalba žalojama ne tik išsvijijoje, bet ir pačioje Lietuvoje. Ir ten į raštų kalbą skverbiasi ne tik pagal rusų kalbą nusikaltai nevykę naujadarai, net ištisi nelietuviškos sintaksės posakiai. Į tai atkreipė dėmesį žinomas stilistikos knygų autorius Juozas Pikčilingis. Jis parašė ir išleisdino per 100 puslapių turinčią knygėlę "Žodžio interviu", kurioje prakalbina lietuvišką žodį nuo pirmosios lietuviškos knygos iki dabarties. Autorius ypač žavisi tautosakos dainų žodžiu. Mini kalbininkus kitataučius, kurie dėl lietuvių kalboje randamų indoeuropiečių kalbinių vertybių mokėsi ir mokosi šios nelengvos kalbos ir ją labai vertina. Autorius pagrįstai piktinasi ne tik sudarkyta kalba parašytais laikraščiais rašiniams, bet ir kalbėtojais iš tribūnos. Tai esanti niekuo nepateisinama proto tinginystė, tai esąs kiaulės po ažuolu elgesys. Knygelė parašyta jausmingai. Tikėkimės, kad prakalbintas lietuviškas žodis prabilis ir į tuos, kurie jam nusikalsta!

— Rugsėjo 5 dail. Petras Rauduvė atšventė 70 metų amžiaus sukaktį. Gimęs 1912 Baukų k. Pasvalio vlsč. Kauno meno mokykloje grafikos studijas baigė 1937. Sov. okupacijoje dėstė Vilniaus dailės institute. Daugiausia pasižymėjo knygų iliustracijomis. Medžio ir lino raiziniams iliustravo J. Janonio, A. Venclovos, T. Tilvyčio, E. Miezėlaičio, A. Baranausko, V. Mozūriūno ir kitų autorių knygas.

— Kauno Petrašiūnų kapinėse yra palaidoti Lietuvos rašytojai: K. Binkis, S. Kymantaitė-Čiurlionienė, M. Lastauskienė (antroji Lazdynų Pelėda), A. Lastas, V. Žilionis, kalbininkai J. Jablonskis ir K. Būga. Kaune susikūrė iniciatyvinė savanorių grupė, vadovaujama bibliotekos vedėjos B. Tamašauskienės. Ta grupė pasižadėjo nuolat prisžiūrėti ir tvarkyti minėtus kapus.

Pr. N.

VALDAS C. DUOBA, lietuvių advokatas. 357 Larkfield Road., East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių paroduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYER FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, New ark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas Daug vietos automobiliam pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. programoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Verilli, Altschuler Schwartz, Inc. N.Y. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, optiškos fondus, commodities, auksą, atidaryti IRA planus. Suinteresuoti skambinkite 212 644-5580 arba nemokamai iš visur tel. 800-223-1512.

LIETUVIŲ RADIOJ VALANDA WORCESTER, MA. — WICN 90.5 FM Trečiadieniais 8:30-9:30 v.v., šeštadieniais 5-6 v.v. Inž. Ed. V. Mellus Jr. vedėjas, 23 Shirley Rd., Shrewsbury, MA. 01545. Tel. 617 852-3665

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", šeštad. WEVC 8-9 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", trečiad., 6:05 7:00 val. vak., iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — **NEW JERSEY** — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

NAUJAS DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
VISA MASTERCHARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privi-
zivimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas
kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA

1982
KELIŲNĖS Į LIETUVĄ

PRAŠYKITE DAUGIAU
INFORMACIJŲ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Savaitės įvykiai

V. Vokietijos naujasis kancleris Kohl pareiškė palaikysias gerus santykius su komunistine Europa, nieko nekeisias apūpinant Sov. S-gą jos tiesiamai dujotiekio linijai reikalingais įrengimais ir sieksias draugystės, bet ne priklausomybės su JAV.

Libano prezidentas Gemayel ministerij pirmininku paskyrė dabar tas pareigas einantį sunni mahometoną Šafik al-Wazzan.

Švedijos malūnsparniai ir karo laivai užtikro sovietų povandeninį laivą prie Musko salos, kur yra svarbi Švedijos karo laivyno bazė, jį užblokavo ir numetė kelias gilumos bombas.

1981 JAV-bių politinės globos pasiprašęs Lenkijos ambasadorius Romuald Spasowski Lenkijos aukščiausiojo teismo karinio sektoriaus už akių buvo nužudytas mirti.

JT saugumo taryba visais balsais pareikalavo Iraką ir Iraną sustabdyti karo veiksmus ir pasitraukti į savo senas sienas.

Kinijoj prasidėjo derybos su Sov. S-ga dėl santykių pagerinimo.

Paryžių prisiglaudę Irano socialistai teigia, kad Irano islamo sargai yra nužudę didelę į nelaisvę paimtų Irako karių dalį. Į nelaisvę yra patekę per 70,000 Irako karių.

Lenkijos saugumo organai areštavo iki šiol besislapsčiusį Solidarumo unijos Wroclawo mieste pareigūną Wladyslaw Frasyński.

Afganistano partizanai Paghman miesto turgavietėje paėmė į nelaisvę 10 sovietų ir 20 afganų karių. 6 sovietų kareivius sušaudė, o 4 karininkus nusivedė Pakistano kryptim.

Palestinos išlaisvinimo organizacija apkaltino Izraelio kariuomenę, kad ji, pasitraukdama iš vakarinio Beiruto, apiplėšė organizacijos tyrimų centrą ir išsigabeno svarbių knygų, mikrofilmų, rankraščių ir archyvinų dokumentų.

Vietnamas sutiko leisti JAV specialistam atvykti į Vietnamą ir pamokyti vietnamiečius apie lavonų tapatybės nustatymą.

Izraelio karo lėktuvai puolė Sirijos raketų bazę pagal Beiruto-Damasko kelią rytiniam Libane ir sunaikino 9 priešlėktuvinių 'SAM-9 raketų išmetimo įrengimus.

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

kunigui lankyti pas tikinčiuosius nedraudžiama, tačiau tarybiniai įstatymai tokį kunigo lankymąsi iš namo į namą ir tuojau po Kalėdų laiko kalėdojimu. Teisėja nesiteikė paaiškinti, kokie tie tarybiniai įstatymai, kurie šitaip suprantą kalėdojimą, nes jų iš tikrųjų nėra.

Kun. Antanas Gražulis teisme įrodinėjo, kad Prienų miesto administracinė komisija jį nubaudė neteisingai, nes jis iš tikinčiųjų lankymosi metu nepriėmė jokios aukos. Be to, jis lankėsi tik pas tuos tikinčiuosius, kurie pageidavo. Kun. Gražulis klausė teismą:

— Nuo kada tarybinis pilietis negali aplankyti kito tarybinio piliečio, kai šis pageidauja?

Liaudies teismo nemokšišumas

Reikia atkreipti dėmesį, kad tiek Prienų miesto Vykdomojo komiteto administracinė komisija, tiek liaudies teismas parodė didelį nemokšišumą, nes kun. Antanas Gražulis buvo nubautas remiantis LTSR ATP 1966 gegužės 12 d. įsaku, kuriame nėra nė mažiausios užuominos apie kalėdojimą. Apie kalėdojimo draudimą yra užsiminta tik Religijinių susivienijimų nuostatose, kuriuos LTSR ATP patvirtino 1976 liepos 28. Tačiau ir nuostatuose nepaaiškinta, kaip reikia suprasti kalėdojimą.

Lietuvoje žodį "kalėdoti" visi supranta taip, kaip aiškinama "Dabartinės lietuvių kalbos žodyne", t.y. "rinkti duoklę". O kun. Antanas Gražulis, lankydamasis pas tikinčiuosius, aukų nerinko. Todėl jo teismo sprendimas palikti administracinės komisijos sprendimą galioti sukelė tikinčiuosiuose didžiulį pasipiktinimą. "Tai ir valdžia, — kalba prieniškiai, — kad už kunigo apsilankymą pas mus baudžia 50 rublių baudal!"

DARBININKASThe Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 centsPOSTMASTER: Send Change of Address Notice to: 341 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY 11207Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ZINIAS • Pre-
numerata metams \$1.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožlura •
Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Vinco Krėvės šimtmetis

Spalio 19 sueina 100 metų kaip gimė Vincas Mickevičius, vienas žymiausių lietuvių rašytojų-klasikų. Gimė jis 1882 spalio 19 (senuoju stiliumi: — spalio 7) Subartonių kaime, Merkinės valsčiuje, Alytaus apskrityje. Tai tikras džiukas, savo dideliu talentu išgarsinęs Dainavą — Džukiją ir sukūręs eilę pirmiausių kūrinių, savyje apjungęs ir realizmą, ir romantizmą, ir dabartį — lietuvišką kaimą, ir senąją Lietuvą, kur gyveno didvyriai milžinai. Ir dar daugiau — savo talentu praskleidęs oriento uždangą ir lietuviškai sukūręs gražių orientališčių kūrinių. Savo mokslu gilinęs lietuvių tautos kilmės studijas, puoselėjęs tautosakos mokslus, savo mokslinę veiklą — veikęs ir profesoriavęs Lietuvos ir Vytauto Didžiojo universitetuose, vėliau — Vilniaus universitete. Neatitolęs ir nuo kasdienio lietuviško gyvenimo, dalyvavęs ir visuomeninėse organizacijose, net ir politikoje. Buvęs net ministru tada, kai Lietuva buvo Sovietų pasmaugta. Ir iš tų pareigų garbingai pasitraukęs. Pasmerkęs sovietinį smurtą ir pats pasitraukęs į Vakarų. Atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes, profesoriavęs Philadelphiaus universitete ir Philadelphiaus mieste 1954 liepos 7.

Krėvės tėvai buvo Juozas ir Marė Kinderaitė-Mickevičiai. Senelis buvo atkilęs iš Nedzinkės parapijos, kur Mickevičiai buvo vadinami dar ir Krėvėmis. Tą pavardę Krėvė pasirinko slapyvardžiu, kai jis Vilties žurnale pradėjo spausdinti savo kūrinius. Ir toliau jis pasilaikė slapyvardį savo literatūrinėje kūrinyje. Nepriklausomas Lietuvos laikais jis oficialiai pasirašinėjo dvilype pavardę — Krėvė-Mickevičius. Kai 1944 pasitraukė į

Vakarų, Krėvė ėmė oficialiai pasirašinėti tik Krėvė.

Krėvė išaugo iš gražiosios Džukijos. Prisiminkime, kad šis neturtingas, smėlėtas kraštas Lietuvai davė genijų Čiurlionį, žymų dailininką Antaną Žmuidzinaičių, Lietuvos operos geriausią tenorą Kiprą Petrauską. Šis kraštas davė ir vieną didžiausių rašytojų — Vincą Krėvė.

Augo jis labai romantiškoje aplinkoje, klausydamasis pado Džukijos ežerų ir kalnelių ir drauge labai atidžiai stebėdamas Džukijos kaimo gyvenimą. Jis ėmė surašinėti lietuvių liaudies dainas ir padavimus. Ir tai jį patraukė į romantinę kūrybą, į svajonių pasaulį. Jis matė kažkokius didvyrius milžinus praeityje, bet drauge čia pat šiaudinėje pastogėje gyveno jo mylimi žmonės — skerdžius Lapinas ir kiti. Ta reali kasdienybė meilė neleido jam nukrypti į tokią kūrybą, kur būtų sukurti senovės dideli karžygiai. Ir tie senovės žmonės yra gyvi, kupini didelių aistrų, dažnai žiaurūs, ūmūs. Ta užmiršta, kitų net nesurasta, nesurasta legendinė senovės atgijo Krėvės kūryboje tokiu grožiu, tokiu jėga, kad virto svarbiausia lietuviška kūryba.

Jis gimė Aušros pasirodymo išvakarėse (Aušra pasirodė 1883). Jau brendo tautinis atgimimas, bet drauge dar buvo ir stipri lenkiškoji jėga tai šviesuomeni, kuri mokėsi. Ir Krėvė vos nenuėjo lenkiškuoju keliu, nes pirmuosius savo kūrinius buvo pradėjęs rašyti lenkiškai. Atsigręžęs į lietuvių tautą, į Džukiją, jis pagavo jos legendas ir jas sudėjo į knygą — "Dainavos šaies senų žmonių padavimai". Knyga išleista 1912. Tai viena iš gražiausių jo kūrybos knygų, tokia lietuviška, tokia sava. Jos stilius išaugo iš lietuvių liaudies

Americans for Due Process yra ukrainiečių, latvių, estų ir lietuvių grupė, susiorganizavusi New Yorke šių metų gegužės mėnesį. Jos dabartiniai tikslai: pasidalinimas informacijos tarpusavy ir jos perteikimas visuomeni. Sutarta, kad paskiros etninės grupės veiks per savo esančias centrines organizacijas, palaikydamos su jom ryšius, suteikdamos informaciją.

Išskyrus lietuvių atstovus, kitų grupių atstovai labai logiškai įėjo į Americans for Due Process.

Ukrainiečiai turi organizaciją Ukrainian Anti-Defamation League, kuri jau ketverius metus veikia Philadelphiaus. Ši grupė palaiko ryšius su Clevelando C.A.U.S.E. — Citizens Against the Use of Soviet Evidence. Abi grupės dirba specifiskai šių bylų reikalais. Jos rašo laiškus kongresui, eina "lobbying" ir pan.

Latviai prieš šešerius metus įsteigė Truth Fund. Šis fondas rūpinasi šalpa tų, prieš kuriuos yra užvestos bylos. Per tą laikotarpį jie yra išmokėję maždaug du šimtus tūkstančių dolerių; į tą sumą įeina apytikriai dvidešimt tūkstančių dolerių, paskirtų istorinių duomenų tyri-

dainų. Tokiame dainuotame, banguojančiame stiliume jis parodė Džukijos didvyrius, kurie narsiai gina Merkinės pilį, parodė tokią gražią, riterišką Dainavą. Jau tos vienos knygos būtų užtekę, kad Krėvė mūsų literatūroje būtų pasistatęs amžiną paminklą. Po to ėjo jo realistiniai raštai, jo romantinės dramos, kur pilna individualizmo, jo dramos iš Lietuvos istorijos, pasakojimai apie skerdžius Lapiną, Raganų, Rytų pasakos, didžiulis veikalas — Dangaus ir žemės sūnūs. Čigonė jam jaunam išbūrė, kad mirs tada, kai parašys savo stambiausią ir svarbiausią veikalą. Tas veikalas ir buvo Dangaus ir žemės sūnūs. Jį rašė visą gyvenimą ir baigė tik prieš mirtį.

Iš Krėvės literatūrinė tradicija jau vystėsi ir nauja kūryba, skirta Lietuvos praeičiai, nauja romantinė kūryba, kupina individualizmo, nauja realistinė kūryba.

Iki Krėvės literatūrinis augimas ėjo pamažu, o Krėvė jį sudinamino ir įtvirtino. Jau lietuvis rašytojas reiškiasi giliai, plačiai ir įvairiais žanrais.

Prisimindami jo 100 metų gimimo sukaktį, kviečiame jį paminėti savo draugijų susirinkimuose, rateliuose savo kolonijose, kviečiame arčiau susipažinti su jo kūryba.

**VIENINGAS BALSAS
UŽ PILIEČIŲ TEISES****Rasos Razgaitienės pranešimas, skaitytas Clevelande rugsėjo 19 krikščionių demokratų suruoštame viešame susirinkime**

nėjimui. Latvių ramovėnai aktyviai prisideda prie veiklos ir lėšų telkimo.

Estai, kurių tikrai vienas asmuo šiuo metu yra tampomas, jau dveji metai dirbuojasi per savo ramovėnų centro valdybą.

Šių įvairių grupių nariai įeina į Americans for Due Process.

Kadangi lietuvių visuomenėje tuoj metu, kai formavosi ši organizacija, nebuvo ir, kiek žinau, iki šios dienos dar nėra atskiro fondo ar grupės, kuri specifiskai dirbtų šiais reikalais, lietuvių balsą pareikšti apsiėmė Daiva Kezienė ir aš pati. Labai džiaugiamės, kad principinis pritarimas šiai organizacijai yra atėjęs iš visų trijų centrinių organų. Laukiama ir viešo pritarimo bei pareiškimo.

Šiuo metu pagrindinis darbas yra rinkimas parašų peticijai, kurios tekstą tikriausiai jau daug kas yra matę. Ši peticija bus pristatoma valdžios atstovam, ir yra nepaprastai svarbu turėti ne tikstantį ar du tūkstančius parašų, bet penkiasdešimt ar šimtą tūkstančių. Peticija rei-

kalauja labai paprastai tų teisių, kurios priklauso kiekvienam Amerikos piliečiui. Mes turim parodyti savo balsą ir pasisakyti prieš šių teisių pažeidimą.

Štai ir yra kartinis akmuo, ant kurio stovi Americans for Due Process: Amerikos piliečio teisės. Šiose bylose jos yra aiškiai pažeidžiamos. Žmogus turi turėti teisę į prisiėkusių teisimą ("jury trial"), į apsigynimą ("legal counsel") ir į "due process". Vienas iš "due process" principų mūsų teisinėje sistemoje yra teisinė lygybė ("equality under the law"). Šiose bylose yra parenkami tik tam tikri asmenys, o ne kiti. Būtent, dažnai yra parenkami tie, prieš kuriuos sovietai yra paruošę medžiagą.

Mūsų nusistatymas šiuo reikalu yra, kad buvusieji karo nusikaltėliai turėtų būti baudžiami už savo darbus. Bet naudokimės patikima informacija, o ne sovietų pateikta. Nepažeiskim savo krašto įstatymų ir neužmerkiam akių prieš sovietų apgavystes.

Rašytojas Vincas Krėvė savo bute pas Mošinskus 1954 birželio 2. Nuotr. Balio Raugo

Čia turim galvoti kaip Amerikos piliečiai, o ne kaip "dypukai", emigrantai. Turim atsizvelgti į tai, kad per keturiasdešimt metų mes, lietuviai, esam prisidėję prie Amerikos ekonominio, politinio ir kultūrinio gyvenimo ir turim ne mažiau pilietinių teisių, kaip kas kitas.

Negalim, nulenkę galvas, visos šios tragedijos priimti kaip savo tautos naštos ir ją pareigingai nešti. Turim pasisakyti. Šių bylų vedimo metodai daro gėdą Amerikos kraštui ir laisvo krašto teisiniams principams. Jose nėra ieškoma tiesos. Jose amerikiečiai yra panaudojami sovietų tikslam.

Siūlom reaguoti:

1. Turim į šiuos reikalus, į visą valdžios pristatomą informaciją, žiūrėti su sveiku skepticizmu. Viename dokumente, kurį Office of Special Investigations (O.S.I.) pateikė teismui kaip autentišką, vėliau rasta dvidešimt aštuoni sovietų pakeitimai.

2. Turim suprasti savo teises santykiuose su O.S.I. Turim santykiuose su jais nekaltėti, nekooperuoti. Jie turi sau nusipaišę vienokį emigranto veidą, ir mes šiuo metu dar nepajėgiam jo pakeisti. Jei norim draugam, pažįstamiems padėti, jei turim informacijos, kreipkimės į to asmens advokatą, gynėją ir kalbėkimės tik su juo.

3. Turim vengti antisemitizmo. Su juo yra tikrai bereikalingai eikvojama energija bei žodžiai, ir nieko nepasiekiamo.

4. Turim visur ir visuomet pasisakyti prieš naudojimą nepatikimos sovietų medžiagos. Jau ne pirmas kartas sovietai mėgina ją naudoti subabrikuotą. Jau 1977 metais prieš Constantin Warwariv, ukrainiečių kilmės Amerikos diplomata, sovietai stengėsi pasinaudoti tokią medžiagą, spausdami jį tapti sovietų agentu. Tuo laiku Amerikos valdžia pareiškė stiprų protestą, ir reikalas pasiekė New York Times pirmąjį puslapį. Po metų buvo įsteigta O.S.I., ir sovietų medžiagos naudojimas tapo rutinos dalyku.

5. Turim suprasti, kad deportacija iš tikrųjų nėra šių bylų galutinis tikslas. Anot advokato Povilo Žumbakio, per parenkamus asmenis, prieš kuriuos bylos yra užvedamos, aiškiai matoma, kas stengiamasi padaryti. Parinkdami žmones iš įvairių

(nukelta į 4 psl.)

PAULIUS JURKUS

**Su vasara
ant vieno
suolo
Atostogos
Kennebunkporte**

5.—

Kelonė pas dail. Praną Lapę

Tas Kennebunkporto miestelis toks didelis, kad jį kiškis vienu suoliu galėtų persokti. Bet ir čia yra miesto aikštė — Duckling Square. Geras kaimietiškas padinimas, o mes tą aikštę vadiname — Times Square, nes čia toks judėjimas kaip New Yorko centre.

Pavakarė čia visi malasi. Vieni skuba, kiti vaikšto lėtai ir ištaigiai. Vieni apsipirka, kiti rodo naujus vasarinius drabužius. Tai kurorto papuošalai.

Prieš naktį reikia ir apsipirkti. Žmonės perka vynus, sūrius, vaisius. Perka ir suvenyrus tiem draugam, kurie pasiliko karštojoje vasaros zonoje.

Mum ten besisukinėjant svarbiais reikalais, vaistinėje beiškaitant naujausios spaudos, staiga sutamsėjo visur. Nagi — debesis — juodas ir nemandagus tiesiai keliasi iš vakarų ir jau

išstatyti savo kūniškąją grožybę.

Deja, tenka nusileisti gamtai. Taip, turi lyti, o mes turime susikurti kitą, prie lietaus pritaikytą programą. Dail. Kazimieras Zoromskis ir sako — aplankykite dailininką Praną Lapę. To užteko. Tuoj pradėjom rengtis rytojau kelionei.

Dailininkas Pranas Lapė gyvena tokiam mažam miestely Chamberlain, prie pat jūros įlankos, dar kokia 100 mylių į šiaurę nuo Kennebunkporto. Bet jį pasiekti nėra taip lengva.

Maino valstybės pajūris yra labai karpytas, išraižytas įlankom, pribarstytas daugybės salų salelių. Tos įlankos kartais plačios, labai didelės, kaip kokie fiordai. Pajūriu negali važiuoti. Turi plačiu lanku lenkti visas įlankas ir tik paskui pasirinkti tinkamą kelią prie jūros.

Žinoma, nei Kazimieras Zoromskis, nei aš negalėtume nukeliauti, nes esame tik pėstininkai šioje sudėtingoje vasarotojų armijoje. Kreipiamesi į kitus dailininkus, kurie turi motorizuotas priemones ir turi entuziazmą tokiom kelionėm. Tokia yra Antanina Reivytenė, gera mūsų pažįstama ir draugė. Ir jos mašina graži — "Vyturėlis", Buickas.

Buvo antradienio rytas. Lijo. Žliaugė tuo pačiu išbėgėjimu. Pasiėmė žemėlapius, visokias užrašų knygeles, piešimo bloknotus, pieštukus, sėdom į mašiną. Man teko būti pilotu — nu-

rodyti, kuriuo keliu važiuoti, kur pasukti.

Maino valstybės didysis greitkelis čia pat. Tai lengvai pasiekiam Portlandą. Iš ten pasileidome Brunswicko kryptimi. Ir čia keliai tokie, kad galėtum tiesiog lietuvišką futbolą žaisti — platūs, lygūs. Važiuk ir švilpauk. Nuo Brunswicko reikia važiuoti į rytus. Čia pajūris labai karpytas, pilna įlankų, įlankėlių. Pilna visokiausių tiltų.

Netoli yra Bath miestas prie didelės įlankos ar upės. Ir didelės, ilgas siauras tiltas jungia vieną krantą su kitu. Šis miestas garsus tuo, kad čia yra didelės karo laivų statymo dirbtuvės. Ir laivų pilna. Ir darbininkų pilna. Visas miestas gyvena iš tos statybos.

Tuo metu mes nieko negalėjome matyti, nes taip lijo, taip vertė, kad vos vos porą metrų prieš save įžiūrėjai. Ir tuo metu, kada reikėjo didžiausio atsargumo, ėmė ir sustojti langų valytojai. Sustoję, ir baigta. Lietus pila, o mes esame ant tilto. Reikia būtinai važiuoti, nes kiti jau laukia užpakalyje. Pasilikti jokiū būdu negali.

Prie blogiausio matomumo šiaip taip pasiekėm antrą krantą. Ten paplatėjo kelias. Galima šonu rintis pamažu. Truputi sustojame ir vėl važiuojame. Reikia surasti garažą. Ir toki pamatėme. Ir lietus truputi sumažėjo.

Garaže apžiūrėjo mašiną ir sako — tvarkoje. Ir ko langų valytojas sustreikavo? Vienas mechanikas priekyje prie vairo palindo ir pakeitė kažkokį saugiklį. Sako, jis tvarkoje, bet dėl atsargos pakeisiu. Tas mechanikas ėmė ir išjudino langų valytoją. Ir štai kaip išjudino! Jis, neužvedęs motoro, įjungė valytoją, ir jis ėmė svyruoti, valyti langus.

Pradžiugę nuvažiuovome. Lietus puldinėjo mus, tai smarkiau, tai lengviau ūždamas per mūsų galvas. Langų valytojas ir vėl sustoję. Čia pat pamatėme didelį pakelės restoraną, tokį pilką, sukalta iš lentų. Įsiritom į aikštę ir laukėm, kol praeis lietus. Niekas nesidarė. Išstovėjom valandą. Lapė taip netoli, o nei jam paskambinti, nei nuvažiuoti. Esame lietaus užgožti. Tada Antanina atsiminė, ką darė anas mechanikas — jis langų valytoją įjungė prieš motoro užvedimą.

Tą ir ji padarė, ir langų valytojas ėmė linguoti į vieną ir į kitą pusę. Koks džiaugsmas! Važiujame! Skubame ir per lietu! Valytojas ir vėl sustojė. Pakartoja me tą patį — įjungiam iš beterių. Kad būtų lengviau jam pajudėti, iššokęs dar ranka jį pastumi. Veikia.

Ten jau maži kaimeliai, miškai, keliukai. Tikras "Country life". Važiujame jūros link, į pietus. Čia turėtų būti įlanka, prie kurios turi būti ir Lapės

EILERAŠČIAI IŠ LIETUVOS

LIETUVAI

Nejaugi sielvartas neišsakytas
Neprasmingesnis nei daina,
Su meile Tau širdin įkritus,
Vienut vienintele viena,

Ir laiko skubantis bėgimas
Lydės visad viltim gyva,
Nes tu — svaja ir įkvėpimas,
Švelnus sapne prisilietimas,
Gimtine mano — Lietuva.

J.E. VYSK. VINC. SLATK.

Tu Viešpačiui savo dienas paaukojai,
Jaunystės svajas ir širdies plakimus,
Kad žengtum per žemę po kryžium šventuoju,
Kad jis viešpatautų visuose namuos.

Nelengvas šis kelias. Per dvidešimt metų
Ganytojo laukė avidė Tava —
— Duok, Dieve, kantrybės, jėgų ir sveikatos, —
Tau šiandien maldauja visa Lietuva.

ŽIEMA

Žiauriojoj šaičių karalioj
Sukaustęs viską laiko gruodas,
Kad net ir lūpos šiandien bijo
Ištart nors kiek šiltesnį žodį.

Tik širdyje, kur nieks nemato,
Lyg pumpurėliai viltys pinas:
Išauš pavasaris, ir jo verpetuos
Sutirps šaltų dienų grandinės.

Bus šilta, gera ir saulėta,
Pražys visų svajų žiedeliai —
Tik leiski, Dieve, iškelti,
Kol prasikals pirmi daigeliai.

-o-

Tarp mirties ir pradžios
Begalinė riba—
Ją kukuos, išvedžios
Gegutėlė raiba.

Tos ribos neperžengt,
Tos ribos nepalies —
Amžinybe gyvent
Ir Lietuvai šviest.

Ir kalnų spindesys,
Ir upelių gausme,
Mano Dieve, esi
Man gyvybės prasme.

SESELEI KAZIMIERIETEI

Viešpatie,
Nejaugi Tavęs
leškojau —
Pašaukel, —
Kaip vaikas
Nusekliau Tave.
Tu — ir mano laimė,
Viešpatie,
Ir rojus,
Gyva gyvenimą
Gaivinanti srovė.
Jau pusė amžiaus
Su tavim laiminga
Keliu, įprasminu
Tavos kančios,
Einu—
Ir jei dar šloje žemė
Būsiu reikalinga —
Leisk skambėti posmu
Tėviškės dainų
Ar mirgėt kaip žvakelė
Tavame altoriuj,
Degančiai kas dieną
Ugnimi gyva,
Ir Apvaldoj Tavo
Vaiją šventą noriai
Vykdyt su savo
Gimta Lietuva.

-o-

Tavo garbei, Dieve,
Pradedu šią dieną—
Laimink mano darbus,
Žodžius ir mintis.
Grūdink mano vaiją,
Kad būtų kaip pilnas
Ir Tavosios valios
Gyvas atspindys.

Dek krūtinėj meilę
Didelę nekaltą —
Kenčiantį užjausti,
Vargstančiam padėt,
Širdį duok į dangų
Nuolatos pakeltą,
Žvilgsnį, kurs aprėptų
Žemę ir žvaigždes.

Dar prašau, globokai
Lietuvą tėvynę —
Gintarėlį šviesų
Baltijos krantuos—
Tavo garbei, Dieve,
Pradedu šią dieną
Lydimus Marijos,
Motinos šventos.

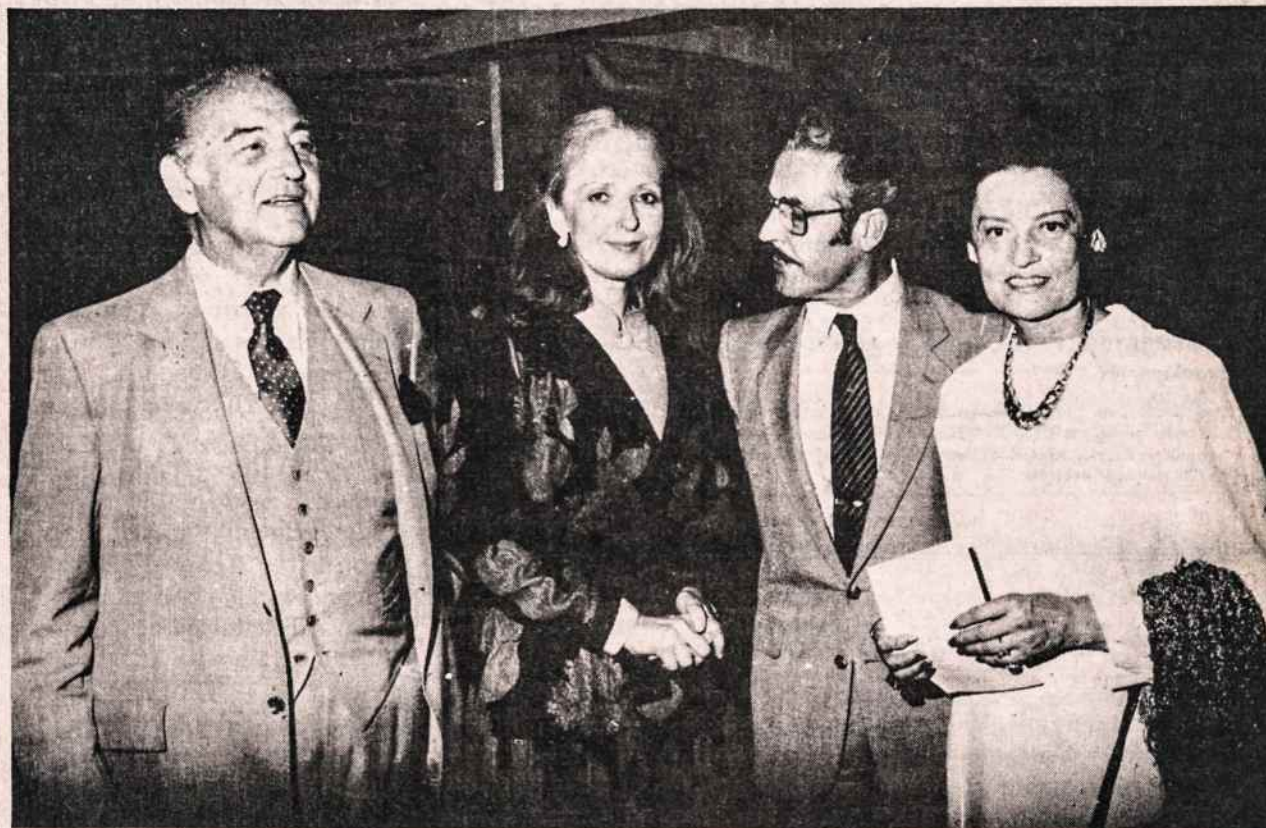
Nepripažinimo politika.

Reikalaukime slaptos sutarties atskleidimo. Amerikos teismuose naudojami sovietų popieriai ir liudininkai yra mum be sąlygų nepriimtini. Jų priėmimas JAV-bių teismuose paneigia Pabaltijo okupacijos nepripažinimo politiką, ir negalim šio fakto praleisti. Kitaip, Amerikos valdžios pasisakymai, remiami nepripažinimą, yra mum teikiama tikrai sudaryti nepripažinimo iliuzijai. Jei realiame gyvenime toji politika praktiškai nevykdoma, tai tie žodžiai lieka nereikšmingi.

Kontaktas. Palaikymas kontakto su kitom grupėm, kurios dirba šiuose reikaluose, yra nepaprastai svarbus. Americans for Due Process taip daro. Tai suteikia ne tik moralinę paramą vieni kitiem, bet ir duoda progą pasidalinti informacija. Tokio pasidalinimo metu dažnai išskyla naujos mintys, kurios gali būti panaudotos ateities koordinuoti veiklai. Bendrom jėgom visuomet pasieksim daugiau, ir mūsų pastangos bus daug efektingesnės.

Darbas. Šiuo metu mes prašom organizacijas prisidėti prie parašų peticijai rinkimo. Peticijos gaunamos rašant: Americans for Due Process, P.O. Box 85, Woodhaven, New York 11421.

Laukiame akcijos iš mūsų centrų, patarimų bei kooperavimo. Kartu, vieningu balsu galėsime daug ką pasiekti. Pradžiai jau padaryta, ir einama tiesiu, tvirtu keliu. Tikiuosi, kad ir ateities bendras darbas bei pastangos padės mum išgelbėti visus tuos žmones, kurie yra nekaltai įkliuvę į sovietų pinkles.

Lietuvių Fondas rugsėjo 18 Marijos aukštesniosios mokyklos salėje surengė solistės Lilijos Šukytės puikų koncertą. Po koncerto rengėjai ir solistė. Iš k.: L. Fondo Tarybos pirmininkas Stasys Baras, solistė Lilija Šukytė, L. Fondo įkūrėjas dr. Antanas Razma ir L. Fondo renginių vadovė Marija Remienė. Nuotr. P. Maletos

ŽURNALISTO TRAGEDIJA POETO AKIMIS

AURELIJA BALASAITIENĖ

Kai vieną gražų sekmadienio vakarą mano kuklius namus aplankė iš Bostono atvykęs poetas Antanas Gustaitis, jo magnetiškos asmenybės nuotaika išliko dar ilgą laiką, išgyvenant linksmo, bet intelektualiai turiningo pokalbio ekstazę. Kiekvienas žodis, su natūralia intonacija ir poetiniu kirčiu, sėkmingai smogia į pasirinktą tašką. Rimta veido išraiška savotiškai prieštarauja minčiai. Gal dėl to Antanas Gustaitis savo naujausią poezijos rinkinį pavadino eleginėmis satyromis... Su moljeriško mesianizmo aštrumu, už kurio slypi gilus susirūpinimas mūsų visuomenės ydomis ir nepaprasta meilė kasdieniniam, eiliniam, gyvenime ne kartą pasimetusiame lietuviui, jis negaili garbėtroškų, sumaterialėjusių visuomenininkų, tuščiažodžiautojų, savimylų... Net ir pats pavadinimas, "Ko liūdi, putinėli", nekaltą skaitytoją nenoromis nukelia į sentimentalią nuotaiką. Tačiau tas "putinėlis" tai ne mūsų tautosakoje apdainuotas "žalias putinėlis", bet savo skausmą taurelėje skandinantis, nuo alaus "nuputęs putinėlis", verkiantis savo nekaltos, žemaitiškos praeities ir apverktantis sunkiai suprantamus Amerikos gyvenimo verpetuose jį pagavusius sukurius.

Mudviejų pokalbis nuo literatūrinio temų nukrypo į visuomeninio gyvenimo sunkumus, ir nejučiomis pradėjome dalintis asmeniškais išgyvenimais ir daryti išvadas. Po keleto konjako taurelių ir gaivaus pasikalbėjimo malonusis svečias paliko mano pastogę, palikdamas man savo dailiai autografuotą ir įrašytą knygą senos bičiulystės prisiminimui, ją privačiai pavadindamas savo "pomirtine poezija".

Neiškentusi, pradėjau vartyti puslapius, skaitydama atskiras satyras, kol pagaliau mano akis 76 puslapyje užkliuvo už "Humoristinės žurnalisto tragedijos". Skaitydama eilėraščių, pasijutau esanti jo dalimi... Jame nusakytą, su geru žiupsniu pašaipos, visa tai, ką savo dvasioje išgyvena kiekvienas žurnalistas: hipokrizę, reikalą įtikti prieš savo įsitikinimus ir savo darbo liūdną beprasmiškumą. Gyvendamas mūsų uždaro visuomenės kompaktiškoje masėje, joje plačiai bendraudamas asmeniškų pažinčių plotmėje ar visuomeninių įvykių dirvoje, lietuvis, laisvojo krašto žurnalistas, neturi tos laisvės, kuria naudojami didžiosios Amerikos spaudos profesionalai, niekada neatšaukdami savo tvirtinimų, nesirūpinami "atitaisymais", kurių taip apstu mūsų spaudoje. Neretai tenka rašyti apie asmenis ar įvykius, nesilaikant istorinės perspektyvos, kai ko pervertinant, kai ko tinkamai neįvertinant. Savo satyrinio eilėraščio

pradžioje poetas su užuojauta sako, jog "tu stačias ar prigulęs, vis rašai, rašai, rašai, kad gimusių "pranašų" ar "skęstančių piniguose" tautiečių nepamirštų tauta. Toliau jis tęsia: Kad aliarmai nuaidėtų, Jeigu sukruva blusa, Kad nuo atlapų žvaigždėtų Šviestų tamsoje tamsa, Paskui bėgdamas šauki, Kad girdėtų priešaky. Atrodo, kad tos eilutės nereikalingos komentarų...

Toliau poetas vis dėlto randa, kad žurnalistas bando laviruoti mūsų visuomeninio gyvenimo labirintuose, kritikuoamas, taisyrimą Puntuku... kaip visuomenei geriau".

Gyvenimas tačiau rieda savo keliu, į žurnalisto pastangas nekreipdamas dėmesio. "Valgę valgo, gerę geria, valdę valdo be tavęs"... "O suniekintas, aure, srėbi ašaras taure".

Ir taip vargsta žurnalistas iki mirties, kurios niekas neišgarbins, niekas nebeaprašys.

Žiurkės gražia gelsvą lapą—
Garbę tavo pavardės,
Sagą žygtų iškilų
Baigia musė taškeliu...

Poetas į žurnalistą žiūri objektyviomis akimis, ne vien jį apgailėdamas, kaip neįvertintą kūrėją, bet jame taip pat matydamas klaidas: hipokrizę, aprašant palankiai solistę, kuriai norėtųsi surikt "gana!" Jis kritikuoja už "iš trijų padaugintas viltis", už "bėgimą tiesiai ar kairiau". Betgi jis pripažįsta, kad žurnalisto egzistencijos niekas neremia, tik jo paties noras jį skatina rašyti, kada "juodos raidės raidė gena"...

Nusijuokiu pro ašaras ir susimąstau: kodėl rašyti? Ar tam, kad spaudos puslapiai būtų užpildyti? Ar todėl, kad nėra kas veikti? Atsakymo nėra. Tik monotoniškai bilda rašomoji mašinėlė, į baltą pievą išvarydama "juodas avis". Baltame lape popieriaus gimsta mintys ir nori dalintis su kitais, nors kada nors tos mintys nutrūks ir paskutinį sakinį, anot Gustainčio, "musė baigs taškeliu".

DVI GROŽINĖS LITERATŪROS PREMIJOS

LRD narė Nelė Mazalaitė savo vyro Juozo Gabės atminimui pasiūlė rašytojų draugijai dvi poezijos premijas po 1,000 dol. Su Nele Mazalaitė-Gabiene susitarus, Lietuvių Rašytojų Draugija skelbia dvi grožinės literatūros premijas:

1. Maironio vardo poezijos premija (1,000 dol.), minint Maironio 50 metų mirties sukaktį. Pagerbiant Maironio religinius,

2. Juozo Gabės vardo premija (1,000 dol.) už poezijos knygą jaunimui (amžius nenustatytas).

Veikalas gali būti bet kuria poetine forma: eilėraščių rinkinys, poema, eiliuota pasaka, legenda.

Premija skiriama už 1982 išleistą ar rankraštyje įteiktą LRD sudarytai komisijai iki 1983 kovo 1.

Komisija bus paskelbta vėliau. Premiją skelbia LRD, premiją teikia Nelė Mazalaitė-Gabiene.

— Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas rengiamas lapkričio 6-7 Romuvoje. Paskaita—Lietuvos pogrindis ir jo idėjų sklaidimas Vakaruose. Vakarinės programa rūpinasi Lietuvių kultūros draugija.

— Albinas Pocius vadovauja Pavergtų Tautų Viktorijos valstijos tarybai, kaip jos pirmininkas. Šiais metais pavergtų tautų minėjimas ir su juo susijusios iškilės nukeltos į pavasarį, kuris Australijoje yra šiuo metu. Rugsėjo 17-19 iškilės buvo Melbourne vyskupijos katedroj, minėjimas ukrainiečių salėj ir eisena.

M.K.

VIENINGAS BALSAS
UŽ PILIEČIŲ TEISES

(atkelta iš 3 psl.)

Lietuvos gyvenimo sluoksnių — laikinosios vyriausybės, policijos, meno gyvenimo, bažnyčios, šaulių, partizanų, spaudos, kariuomenės, ideologinių organizacijų, jie sudaro mozaiką, kuri iškelia kaltinimus visai mūsų tautai.

Liečiant lietuvių visuomenę, tenka susirūpinti informacijos perteikimu. Jaučiam, kad pas mus šioj srity yra didelė spraga. Iš dalies ji yra pateisinama, iš dalies ne. Suprantu, kad daugeliui, ypač mūsų vyresniajai kartai, užsina baimė pasisakyti šiuo klausimu. Bet pasisakyti turim. Ir turim garsiai. Reikia užprotuoti prieš naudojimą sovietų parūpintų popiergalių.

Reikia protestuoti prieš naudojimą "Inimical List" mūsų tautiečių persekiojime. Šis sąrašas surašytas penkiasdešimtais metais, nurodė, kad iš lietuvių tarpo turėjo būti automatiškai atmetami nuo priėmimo į Ameriką šių grupių nariai: 1) SS Police Regiments, Sicherheitsdienst, the Einsatzgruppe, the Schutzmannschaften, 2) Waffen S.S., 3) Geležinio Vilko, ypač Pyragiaus grupės nariai ir 4) visi voldemarininkai. Šie visi asmenys buvo ir yra nepageidaujami Amerikoje. Šis nusidėvėjęs, laiko nublukintas ir nebereikšmingas dokumentas iki šios dienos yra naudojamas Amerikos valdžios teisingumo ministerijos O.S.I. skyriaus.

Man rodos, kad mūsų uždaviniai yra realūs ir apčiuopiami. Atrodo, kad, sujungę savo jėgas, mes galim sustabdyti šias skriaudas. Bet negalima galvoti,

kad, mum tylint ir nieko nesakant, šios bylos užsibaigs, pranyks, ir vėl gyvenimas bus ramus. Jos neprašina, jos nepranyksta, ir mūsų tautiečiai tampa bereikalingom šių dienų aukom sovietų mašinerijai. Šie mūsų žmonės susiduria su nepaprastom aplinkybėm, su nepaprastom fantastinėm išlaidom, ir jų asmeniškai gyvenimai sugriūna. Įsivėlę į šias bylas, finansiskai nukentėję ir asmenys, ir jiem atstovaujantieji.

Šiem asmenim reikia ne tik mūsų supratimo ir užjautimo, bet ir mūsų darbo bei moralinės ir finansinės paramos. Mes turim suprasti, kad šis reikalas yra mūsų visų reikalas, mūsų visų rūpestis ir kad turim šventą pareigą šiem žmonėm padėti. Pažvelgę į kitas egzilų grupes, pateikiame šiuos pasiūlymus:

Informacija. Visi susitikimai su valdžios pareigūnais ir įstaigom turėtų būti vieši ("on the record"). Šie susitikimai turėtų būti plačiai skelbiami lietuvių tarpe, ypač spaudoje. Per informaciją mūsų visuomenė susipažins su faktais ir žinios, kaip atitinkamai reaguoti į šią krizę.

Gairės. Pagal mūsų centrų nustatytas gaires paskiros organizacijos galėtų paruošti savo memorandumus ("position papers") ir viešai pasisakyti bei įjungti į aktyvią veiklą.

Istorija. Dokumentacinės medžiagos rinkimas yra reikalingas atsispyrimui prieš kaltinimus. Šios medžiagos centralizavimas reikalingas ne tik šių bylų gynime, bet ir ateities kartom įrodant tiesą.

ŠV. PRANCIŠKAUS ŠVENTĖ APREIŠKIME

Spalio 3 Apreiškimo parapijos bažnyčioje lietuviai pranciškoniai iškilmingai paminėjo šv. Pranciškaus gimimo 800 metų sukaktį. Tai buvo pirmoji to minėjimo dalis. Antroji dalis bus lapkričio 13 Kultūros Židiny, kur bus atliktas didelis jubiliejinis koncertas.

Tai diena, spalio 3, Apreiškimo parapijos choras buvo lyg "nušveitęs" savo balsu — savo giedojo pakiliai, darniai ir tikrai įspūdingai. Puiku, kad yra toks choras, kuris taip praturtina bažnytinę pamaldą. Choru vadovauja muzikas Viktoras Ralys. Šiam sekmadieniui jis rengėsi specialiai, nes po mišių dar buvo visa eilė naujų giedojimų.

Išsina koncebrantai

Chorui giedant Pulkim ant kelių, pasirodė šios dienos mišių celebrantai. Jiem vadovavo Tėv. Leonardas Andriekus, Brooklyn pranciškonų vienuolyno viršininkas. Prie jo jungėsi dar šie pranciškoniai tėvai: Tėv. Pranciškus Giedgaudas, Tėv. Placidus Barius, Tėv. Viktoras Gidžiūnas, Tėv. Antanas Prakapas, Tėv. Petras Baniūnas. Jungėsi dar du pasauliečiai kunigai — tai tos parapijos klebonas kun. Jonas Pakalniškis ir Religinės Šalpos reikalų tvarkytojas kun. Kazimieras Pugevičius. Taip pat pasirodė ir čia gyvenę broliukai: brolis Viktoras, brolis Pranciškus, brolis Tomas, brolis Danielius.

Kun. J. Pakalniškis pravedė švento vandens pašlakstymo — Asperges me — apeigas.

Mišių metu choras įspūdingai pagiedojo: Viešpatie, pasigailėk, Garbė Dievui aukštybėse.

I-mą skaitymą atliko Tėv. Placidus Barius, antrą — Tėv. Pranciškus Giedgaudas. Evangeliją giedojo Tėv. Viktoras Gidžiūnas. Jis taip pat pasakė pamokslą apie šv. Pranciškaus 800 metų gimimo jubiliejų, apie šios vienuolijos esmę ir jos veiklą. Ryš-

kindamas esmę, skatino sekti šv. Pranciškaus pavyzdžiu ir teigė, kad lietuviai pranciškoniai ilgus metus dirbo Dievo garbei ir Lietuvos labui. Taip ir toliau dirbs.

Sukalbėjus Credo, broliukai vienuoliai atnešė aukas. Čia atnešė lietuviškai leidžiamą mišiolą, įvairius pranciškonų leidžiamus leidinius.

Choras lotyniškai pagiedojo Veni Jesu, lietuviškai Šventas, Benedictus. Komunijos metu su soliste giedojo Agnus Dei.

Šv. Pranciškaus mirties pamaldos

Po sumos buvo specialios pranciškonų pamaldos, skirtos prisiminti šv. Pranciškaus mirtį. Tėv. Viktoras Gidžiūnas pradėjo paaiškinio, kaip mirė šv. Pranciškus, kas tos pamaldos, kokios giedamos giesmės. Čia choras gražiai sugiedojo — O sanctissima anima, toliau pakaitais choras ir vienuoliai sugiedojo psalmę 141.

Choras vėl giedojo O sanctissima anima, Ave Jesu. Pamaldos baigtos šv. Pranciškaus relikvijos palaiminimu. Po to visi galėjo šią šv. Pranciškaus relikviją pabučiuoti. Šį pamaldų momentą pravedė Tėv. Benvenutas Ramanauskas.

Žmonių buvo atsilankę apie kokius 200. Jiem buvo progos pasigerėti dar niekada neregėtomis pamaldomis. (p.j.)

— Vokietijos Lietuvos kultūros instituto metinis suvažiavimas įvyks gruodžio 4-5 Romuvoje. Paskaitas skaitys: kun. Br. Liubinas iš Vokietijos lietuvių istorijos, dr. K. J. Čeginskas iš lietuvių rezistencijos istorijos, dr. Pov. Reklaitis iš lietuvių meno istorijos, dipl. bibliotekininkas Art. Hermanas — naujausi vokiečių leidiniai Lietuvos klausimu, kun. J. Dėdinas — naujausios kryptys krikščionybėje.

Šv. Pranciškaus jubiliejaus iškilmes specialios pamaldos šv. Pranciškaus mirčiai prisiminti. Maldas kalba iš k. Tėv. Placidus Barius, Tėv. Leonardas Andriekus, Tėv. Antanas Prakapas, kun. Jonas Pakalniškis, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, Tėv. Viktoras Gidžiūnas. Nuotr. L. Tamošaitis

JAV LB KULTŪROS TARYBA PAAIŠKINA

1982 rugpjūčio 27 Darbininkas (33 nr.) paskelbė vedamąjį "Premijos ir darbų organizavimas". Jame daugiausiai liečiama šios kadencijos LB Kultūros tarybos veikla. Už dėmesį Kultūros taryba vedamojo autoriui yra dėkinga. Bet dauguma pastabų ar siūlymų prašosi patikslinimų, paaiškinimų. Savo akcentus glausdamas, vedamojo mintis vadinsiu "pastabom-Pst.", o savo atsakymus — "paaiškinimais — Paaisk.". Darbininko formulavimus rašysiu kabutėse, atpasakotus teiginius — be kabučių.

Pst. "Reikėtų iš anksto Kultūros tarybai paskelbti, kokios premijos skiriamos šiais metais. Paskui nedera staiga sugalvoti kokią premiją ir tuoj paskirti."

Solistė Salomėja Nasvytytė-Valiukienė, turinti stiprų ir gražų balsą, atliko: "Kai širdį tau skausmas", komp. J. Naujalio, "Ar skauda man širdį", komp. V. Jakubėno, ir "Ten, kur Nemunas banguoja", komp. A. Kačanausko. Šv. Kazimiero parapijos choras, sudarytas iš Jasiukevičiūtės, Liekiėnės, Lipčienės, Strimaitienės, Strimačio ir Šaulio, negaus asmenimis, bet aidiingas suderintais balsais, atliko: "Apsaugok, Aukščiausias", komp. Č. Sasnausko, "Ramios malonios" ir "Jaunimo giesmė", komp. J. Naujalio. Solistė, choras ir dalyviai kartu sugiedojo populiarias dainas: "Už Raseinių ant Dubyšos", "Oi neverk, motinėle" ir "Lietuva brangi", pastarąja minėjimą užbaigiant. Akomponavo ir dainas pianinu palydėjo muzikas John Bernardo, parapijos vargonininkas.

Aktorius inž. Vytautas Valiukas subtiliai ir jausmingai skaitė šiuos Maironio kūrinius: "Ačiū Tau, Viešpatie", "Jei žemė širdį vilioja", "Varpai", "Poeto noras", "Jūratė ir Kastytis", "Nuo Birutės kalno", "Užmigo žemė", "Jei po amžių kada", "Vilnius" ir "Šalin dūsavimai".

Pabaigoj Danutė Augienė, Maironio sesers duktė, parodė ir paaiškinio savo dukters Rūtos Augiūtės paruoštų skaidrių, vaizduojančių poeto Maironio tėviškę, namus ir jo vardą muziejų Kaune, kapą ir kitus Lietuvos vaizdus. Visa tai daugeliui sužadino nostalgiją.

A. Lipčienė baiginiams žody dėkojo visiem, prisidėjusiems minėjimą ruošiant, programos atlikėjams ir visiem dalyviams. Visi kartu sugiedojo "Lietuva brangi".

Minėjime dalyvavo apie 100 žmonių, kurių didesnioji dalis atvyko iš aplinkinių lietuvių kolonijų: Putnamo, Hartfordo ir kitų. Dalyvavo ir Tomas Venclova, profesoriaująs vietos universitete.

Minėjimui pasibaigus, dalyviai apbendravo ir pasivaišino užkandžiais.

J. Kr.

redaktorių, sugebėjusių į bendradarbių eiles įrikuoti vis ir vis priaugančių originalios minties ir aukšto intelekto bendradarbių, o taip pat ir kaip pradininką ir uolų organizatorių anų kasmetinių Taboro Farnos studijinių dienų, gausiai lankomų įvairių pažiūrų ir amžių šviežių faktų ir idėjų mėgėjų. Savo įnašais į gyvosios lietuviybės ir mūsų kultūros išsivijimo ugdymą ne daug kas galėtų su dr. V. Kavoliu lygintis. Kultūros taryba šios premijos paskyrimu be jokių svyravimų didžiuojasi.

Pst. "Čia norėtusi papildyti tą premijų sąrašą — norėtusi, kad būtų premijos tautinių šokių grupėms, jų vadovams, chorų dirigentams ir patiems chorams, Reikia atkreipti dėmesį ir į mokytojus, į žurnalistus."

Paaisk. Vedamojo pirmam sakiny teigiama, "kad premijų skiriama tikrai nemažai, o gal net ir per daug". Bet, matyt, ne per daug, jei daugiau pasigendama. Kultūros taryba mano, kad jų dabar jau skiriama nei per mažai, nei per daug, kaip tik pakankamai visoms gyvosios išsivijos kultūros sritims. Juk teatro premija gali būti skiriama ir už šokių, muzikos — dirigentams ar chorams. Humanitarinės srities žurnalistai gali pretenduoti į literatūros premiją su esesinių straipsnių rinkiniais. Mokytojams premiją turėtų steigti Švietimo taryba, o kitų sričių žurnalistams — Visuomeninių reikalų taryba.

Pst. "Bet premijų neužtenka kultūrai ugdyti. Šalia premijų reikia organizuoti atskirus darbus... Kultūros taryba... gali įtraukti ir kitas organizacijas ir savo pačių "kultūros tarybas". Sklandžiausiai kooperuoti sekasi su kultūrinės paskirties spauda: Aidais, Metmenimis, Draugo kultūrinis priedu ir Litanus. Vaisingi ir šilti ryšiai ir su Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba.

Medaliai svarbioms sukaktims pažymėti būtų jau Krašto valdybos iniciatyvos reikalas. Specialioms progoms paveikslų, romanų ar dramų užsakymai ir iki šiol buvo įvairių organizacijų ar net asmenų vykdomi, bet dažniausiai be sėkmingesnių vaisių. Konkursai yra daugiau davę.

Viktoras Mariūnas
JAV LB Kultūros
tarybos vicepirms.

— Romas Kasparas, 1600 S. Joyce, Apt. 1609, Arlington, Va. 22202, USA, redaguoja PLB-nės visų kraštų veiklos pranešimų Lietuvos Studentų Sąjungos kūrėją ir veikėją, kaip akademinio lygio kultūros žurnalo Metmenų steigėją ir pastovų jo

is visur

— Kardinolas Antonio Samore, didelis lietuvių bičiulis, spalio 2 atšventė 50 metų sukaktį nuo jo diplomatinės tarnybos pradžios. 1932 jis buvo paskirtas nunciatūros sekretorium Kaune ir tose pareigose išbuvo iki 1938.

— Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio seniūnų tarybos suvažiavimas kviečiamas spalio 16-17 "Laisvosios Lietuvos" patalpose, 2618 West 71 St., Chicago, Ill.

— Dail. Alfonso Dargio parodą spalio 16-17 rengia Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Sąjungos Prisikėlimo skyrius Toronte, Prisikėlimo parapijos parodų salėje.

— Chicagos Jaunimo Centro tarybos pirmininku išrinktas prof. dr. Jonas Račkauskas, sekretore Irena Kerelienė. Valdybos pirmininke sutiko pasilikti Irena Kriaučeliūnienė, vicepirmininku Henrikas Laucius, sekretore Alė Steponavičienė, izdininku ir reikalų vedėju Viktoras Diminskis, korespondente Birutė Jasaitienė. Pareigūnai išrinkti 1982-1983 metams.

— Toronto Lietuvių Namų vyrai spalio 16, šeštadienį, rengia koncertą-balių. Programą atliks solistė R. Pakštaitė iš Chicagos, akomponuojama muz. J. Govėdo, ir "Ramunėlės", Ottawos mergaičių dainos vienetas, vadovaujamas R. Šiulytės ir akomponuojamas L. Lukšaitės.

— Romos lietuvių jaunimo grupės iniciatyva rugsėjo 8 Švč. Mergelės Marijos gimimo ir Lietuvių Tautos šventės proga lietuvių koplyčioj Šv. Petro bazilikoj buvo surengtos pamaldos už Lietuvą. Tuo būdu ir Romos lietuviai išreiškė savo dvasinį ryšį su lietuviams maldininkais, iš visos Lietuvos keliaujančiais į Šiluvos atlaidus. Mišias už Lietuvą ir jos laisvę aukoję Romoj gyvenę lietuvių kunigai.

— Melbourno lietuvių gražiai atšventė Tautos šventę. Iškilmes buvo rugsėjo 5 Šv. Jono bažnyčioj ir Lietuvių Namų salėj. Pamaldas laikė kun. Pr. Vaseris. Pagrindinę paskaitą skaitė dr. Arūnas Staugaitis. Buvo graži meninė dalis. Iškilmėse dalyvavo apie 400 lietuvių.

— Dr. T. Remeikio knygos "The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania", kurią išleido Lietuvių Bendruomenė, recenziją išspausdino "Chicago Catholic" rugsėjo 10. Recenzija pavadinta "Documents tell of Oppression". Išspausdinta per tris skiltis. Recenziją parašė kun. dr. J. Prunskis.

— "Dainavos ansamblio stotomas veikalas "Vilniaus pilies legenda" Chicagoj, Marijos aukštesniosios mokyklos salėj, bus atliekamas spalio 30 ir 31.

— Australijos lietuvių dienos ruošiamos 1982-1983 metų sąvartoje. Tikimasi, kad atvyks iš Los Angeles, Calif., Spindulys, tautinių šokių grupė, vadovaujama Onos Razutienės. Šventę ruošiasi dalyvauti ir vietiniai chorai bei tautinių šokių grupės.

— Jonas Simanavičius, buvęs Kanados Lietuvių Bendruomenės ir I-ųjų Pasaulio Lietuvių Dienų rengimo pirmininkas, atstovavo Kanados Lietuvių Bendruomenėi II-ųjų Pasaulio Lietuvių Dienų organizatorių ir talkininkų posėdy, kuris dr. Antano Razmos pastangomis buvo suauktas rugsėjo 19 Ateitininkų namuose, Lemont, Ill.

— II-ųjų Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių komitetas šiuo metu išsiuntinėja preliminarias registracijos anketas sporto vienetai. PL Sporto Žaidynės bus 1983 birželio 26-30 Chicagoje, II-ųjų Pasaulio Lietuvių Dienų metu.

SU MAIRONIU NEW HAVENE

Prel. Jono Mačiulio-Maironio, didžiojo Lietuvos dainiaus, 120 m. gimimo ir 50 m. mirties sukakties minėjimas įvyko Šv. Kazimiero parapijos salėj rugsėjo 26. Negausi nariais LB New Haveno apylinkė suruošė tą minėjimą visai Connecticuto apygardai.

A. Lipčienė, LB New Haveno apylinkės ir Connecticut apygardos valdybos pirmininkė, atidariusi minėjimą, jam vadovauti pakvietė Vaitį Vebraičų-Gustienę, LB tarybos ir jos prezidento narę. Pastaroji susirinkusiem priminė Maironio vaidmenį, šaukiant lietuvius į kovą už Lietuvos laisvę. Kova už tą laisvę tęsiama ir dabar. Ji tuo pačiu pristatė ir paskaitininką kun. dr. Leonardą Andriekų, OFM, kuris kai kuriais atžvilgiais turi analogijos su Maironiu, nes yra kunigas ir poetas.

Paskaitininkas trumpai papasakojo Maironio biografiją, jo nueitą gyvenimo kelią, jo pasiekimus ir nesėkmes. Maironio

patriotizmas ir tėvynės meilė pastoj kelią jam tapti vyskupu. Bet jis savo darbais lietuvių tautai tapo didesniu už daugelį vyskupų. Jo dainos ir giesmės tapo tautos giesmėmis ir dainomis. Jis uždegė lietuvius tikėjimu savo galia ir tikėjimu į Aukščiausiąjį. Lietuvoj okupantas slopina jo atminimą, jo kūrybos daug posmų neleidžiama minėti. Bet jo atminimas klesti, jo dainos-giesmės stiprina tautą. Jo poezija buvo epochos poezija, nenustojusi reikšmės ir šiandien, nes kelia patriotizmą, šaukia lietuvius į darbą už tėvynės laisvę. Jis buvo, yra ir liks Lietuvai vienintelis, su niekuo nepalyginamas.

Po to vyko Maironio sukurtų dainų, giesmių ir kitų kūrinių atlikimas. Parinktos giesmės ir dainos buvo atliktos tai solistės, tai choro, tai abiejų kartu, pritariant ir visiem dalyviams. Tarpais jos buvo perpainamos menininko interpretuotai kai kurių Maironio poezijos kūrinių skaitymu.

Aktorius inž. Vytautas Valiukas skaito Maironio poeziją Maironio minėjime rugsėjo 26 Šv. Kazimiero parapijos salėje New Havene, Conn. Nuotr. J. Kriaučėnaitis

PASIKEITIMAI KULTŪROS ŽIDINIO VADOVYBĖJE

Spalio 9 Kultūros Židiny įvyko septintas metinis Lietuvos Kultūros Fondo Korporacijos narių susirinkimas. Dalyvavo nedidelis skaičius narių, bet iš susirinkusiųjų nuotaikos matėsi, kad jiems tikrai rūpi Kultūros Židinio reikalai. Apgailėtina, kad beveik visiškai nesimatė jaunesniųjų žmonių, ypač tėvų, kurių vaikai K. Židiny sportuoja, repetuoja arba renkasi sueigom. Jiems ir jų vaikams Židiny yra ir bus daugiau reikalingas, negu senesnės kartos tautiečiams, todėl tikimasi, kad jaunesnės šeimos nelaukdamos įsijungs į K. Židinio korporacijos veiklą.

Su šia viltim maldos žodžiuose susirinkimą pradėjo tėvas Leonardas Andriekus, OFM. Po invokacijos buvo giedamas tautos himnas, o toliau sekė nustatytoji susirinkimo eiga. Pranešimus darė valdybos pirmininkas Algirdas Šilbajoris, narystės komiteto pirmininkė ir finansų sekretorė Jonė Pumputienė ir teisinio komiteto narys Romas Kezys, o išdo apyskaitą patvirtino tam tikslui pakviestas ekonomas Juozas Pažemėnas. Visą susirinkimo eigą vedė LK Fondo tarybos pirmininkas Aleksandras Vakselis.

Iš pranešimų buvo galima spręsti, kad Kultūros Židinio išlaikymo ir priežiūros reikalai yra gerame stovyje. Nežiūrint nemažų išlaidų, atsarginis K. Židinio fondas nuolat auga ir yra investuotas į lietuvišką taupymo instituciją. Visuomenės veikloje tačiau pastebimas atoslūgis. Pavyzdžiui, vyresnio amžiaus jaunimas nebelanko Židinio, sumažėjęs bibliotekos naudotojų skaičius, o taip pat sumažėję ir lietuviški parengimai.

Teisiniuose reikaluose taip pat esama problemų, surištų su finansinės knygyvedybos ir "tax exempt" statuso reikalais. Tiems reikalams išspręsti net planuojamas pakeisti LK Fondo korporacijos registracijos pažymėjimas, korporacijos statusas ir vardas. Pratešimas korporacijos sutarties su tėvais pranciškonais taip pat glūdi artimiausioje ateityje.

Po įvairių diskusijų susirinkimas priėmė padarytus pranešimus ir tuoj po to įvyko LK Fondo tarybos narių rinkimai. Pasibaigus A. Vakselio, R. Kezio ir V. Vyganto (išsikėlęs į Texas valstiją) kadencijai, rinkimam buvo pasiūlyti šeši kandidatai. Dviems atsisakius, liko tik keturi.

Į tarybą buvo perrinkti R. Kezys, 64 balsai, A. Vakselis, 60 ir naujai išrinkta Albina Žumbakienė, 67 balsai. Stasys Liogys tapo tarybos kandidatu.

Tuoju po narių susirinkimo taryba padarė posėdį ir pasiskirstė pareigoms ateinančių metų veiklai. Nauju Lietuvos Kultūros Fondo pirmininku tapo Romas Kezys. Valdybos pirmininku pasiliko Algirdas Šilbajoris, teisinių reikalų vedėju Aleksandras Vakselis, priežiūros reikalų Vytautas Alksnis, narystės reikalų ir finansų sekretorė Jonė Pumputienė, visuomeninių ir kultūrinių reikalų Vladas Sidas, K. Židinio parengimų Algirdas Česnavičius, o finansų planavimo reikalus perėmė naujai išrinkta Albina Žumbakienė. Aleksandrui Vakseliui visi padėkojo už ilgametį triūsą LK fondo valdybos ir tarybos pirmininko pareigose ir palinkėjo sėkmės bei išreiškė pasitikėjimą taip svarbiam teisinių reikalų vadovavimu. Posėdis taip pat priėmė Arūno Simonaičio, kuris vadovavo jaunimo veiklai, atsistatydinimą iš tarybos. Jo vieton bus ieškomas naujas asmuo, kuris parodytų norą, iniciatyvą, entuziazmą ir turėtų laiko jaunimo veiklai Kultūros Židiny atgavinti.

Iš susirinkimo dalyvių buvo patirta daug nuomonių, klausimų ir patarimų. Pozityvius patarimus davė Kultūros Židinio statybos įvykdytojas Julius Paulius Baltakis, OFM, kurį susirinkimas pasveikino su perrinkimu pranciškonų provincijolo pareigom.

Buvo iškelta daug įdomių minčių apie jaunimo bei senimo veiklą ir buvo prieita išvados, kad vis dėl to K. Židiny reikia suruošti Naujų Metų sutikimą. Greitu laiku bus sušauktas lietuviškų organizacijų atstovų susirinkimas ir sudaryti planai Naujų Metų baliui įvykdyti. Tam reikalui iniciatyvos imasi Bronius Sutkus.

Susirinkimu buvo atžymėta sėkminga Kultūros Židinio egzistencija, Lietuvos Kultūros Fondo pastangos jį administruojant ir viltys į pagyventą veiklą ateityje. Tos viltys išsipildys tikrai sulaukus naujų jėgų Kultūros Židinio išlaikymo darbuose.

Susirinkimu buvo atžymėta sėkminga Kultūros Židinio egzistencija, Lietuvos Kultūros Fondo pastangos jį administruojant ir viltys į pagyventą veiklą ateityje. Tos viltys išsipildys tikrai sulaukus naujų jėgų Kultūros Židinio išlaikymo darbuose.

Alg. Š.

WORCESTER, MASS.

Radio vakaras

Lietuvių radijo valandai paremti spalio 16, šį šeštadienį, 7 val. vak. Maironio Parko didžiojo salėje įvyks specialus renginys. Bus patiekta skani vakarienė, bus meninė programa, šokiai ir kiti įvairumai.

Radio programą globoja Worcesterio Lietuvių organizacijų taryba. Programa transliuojama kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį iš stoties WINC, 90.5 FM bangomis. Vadovauja inž. E. Meilus Jr.

Padėkime ir toliau išlaikyti šią lietuvių radijo valandą, per kurią oro bangomis sklaidžiamas lietuviškas žodis, o amerikiečiai supažindinami su Lietuvos praeitimi, papročiais ir dabartinėmis kančiomis komunistinėje vergijoje.

Festivalis

Naujosios Anglijos apskrities Lietuvos vyčių kultūrinis festivalis vyks spalio 24, sekmadienį, Maironio Parke. Pradžią 12 val. dienos.

A. a. S. Statkienė prisimenant

Rugpjūčio 28 buvo prisiminta prieš metus netikėtai pačiame amžiaus žydėjime mirusi a.a. Salomeja Statkienė. Po egzekvijų Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje už jos sielą mišias aukojo kun. A. Micūnas, MIC. Giedojė parapijos vyrų choras, vargano muz. V. Burdulis. Solo giedojo V. Roževičius.

Po pamaldų kapinėse aplankytas velionės kapas ir pašventintas paminklas, išgraviruotas religiniais ir tautiniais motyvais. Po apeigų šeima pakvietė dalyvius pusryčiam į Maironio Parką.

J.M.

Draugystė

— Gerai, kai šuo yra žmogaus draugas.
— Žymiai blogiau, kai draugas — šuo.

Teatre

Teatre vienas žiūrovas pastebi savo kaimynui:

— Liaukitės jūs pagaliau šnekėjęs su savo žmona, nes aš negirdžiu nė vieno žodžio.
— O jum ir nebūtina girdėti, ką aš su žmona kalbu, — atkerta kaimynas.

Taupymas

Stengdamasis išvengti didelių šaldytuvų, pardavėjas pastebė: — Pirkdami tokį šaldytuvą, jūs sutaupysit maisto išlaidas.
— Taip, aš žinau, — atsako pirkėja, — bet mes nebegalim sau leisti didesnių taupymų, nes mokam už automobilį taupydami taksio išlaidas, mokam už skalbimo mašiną taupydami skalbyklos išlaidas, mokam už namų taupydami nuomos išlaidas...

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųdami prenumeratos mokėstį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmė:

52 dol. — L. Normantas, Hiram, Me.

20 dol. — A. Grig, Jamaica, N.Y.

Po 15 dol. — A. Grigaliūnas, Chicago, Ill., D. Pranckevičius, Rosendale, N.Y., P. Karosas, New Britain, Conn., C. Laukaitis, Baltimore, Md., A. Strazdas, Elizabethtown, Ky.

Po 10 dol. — S. Kreivėnas, St. Petersburg, Fla., dr. G. Austin, Berkley Heights, N.J., L. Vaitkevičius, Woodside, N.Y., R. Balčiūnas, Coraopolis, Pa., A. Šedukis, Brockton, Mass., S. Everlin, Hot Springs, Ark., I. Ozalas, Garwood, N.J., R. Novak, Los Angeles, Calif., B. Mackiaila, Ormond Beach, Fla., V. Leskaitienė, Santa Barbara, Calif.,

G. Slepakovas, Escondido, Calif., V. Kondrotas, Richmond Hill, N.Y., O. Dorn, Corning, N.Y., B. Macijauskas, Point Pleasant Beach, N.J., M. Birutis, Wayne, N.J., E. Vainienė, E. Northport, N.Y.

8 dol. — G. Armalis, Baltimore, Md.

Po 5 dol. — A. Mikulskis, Cleveland, Ohio, A. Grabauskas, Cliffside Pk., N.J., D. Bobelis, Massapequa Pk., N.Y., V. Morkūnas, Woodhaven, N.Y., M. Kurilavičius, Linden, N.J., A. Balsys, Kensington, Md., J. Burniauskas, Baltimore, Md., E. Prekeris, Staten Island, N.Y., M. Jauniškis, East Northport, N.Y., J. Vidūnas, Worcester, Mass., J. Žukas, Woodhaven, N.Y., E. Kezienė, Woodhaven, N.Y., A. Skurdenis, Brooklyn, N.Y., J. McCloskey, Springdale, Pa., B. Ziogas, Orefield, Pa., J. Žilius, East Windsor, N.J., V. Mickevičius, Bellflower, Calif., A. Roulinitis, Woodhaven, N.Y., A. Chapulis, Brick Town, N.J., H. Kontrimas, Centerville, Mass., V. Staknys, Elizabeth, N.J., L. Kurkulis, Rochester, N.Y., P. Grenda, Oldenburg, W. Germany, P. Bilėnas, Pomona, N.Y., J. Valaitis, Waterbury, Conn., P. Petkelis, Yorba Linda, Calif., J. Petrakis, Brooklyn, N.Y., S. Griezė, Dorchester, Mass., A. Skudra, Highland, Ind., B. Budriūnas, Los Angeles, Calif., P. Stanelis, St. Petersburg Beach, Fla., E. Purelis, Hollywood, Fla., J. Šaras, Plymouth, Mass., J. Iškauskas, Wayne, N.J., V. Milcius, Ocala, Fla., I. Simanavičius, Poughkeepsie, N.Y., P. Pečenkis, Elizabeth, N.J., V. Vilkušaitis, E. Northport, N.Y., K. Šeštokas, Rahway, N.J., H. Shields, New York, N.Y., A. Gragulius, Clifton, N.J., S. Bakutis, St. Petersburg, Fla., V. Bigenis, Philadelphia, Pa., M. Shirko, Lexington, Mass., V. Sadauskas, Brooklyn, N.Y., J. Krivickas, Richmond Hill, N.Y., A. Bružėnas, Ormond Beach, Fla., H. Bajalis, Los Angeles, Calif., kun. P. Patlaba, Hot Springs, Ark., A. Belazaras, So. Windsor, Conn., J. Urbanavičiūtė, Spring Valley, N.Y., kun. A. Sabaliauskas, Boston, Mass., J. Ramas, Elizabeth, N.J., P. Šlapelis, Commack, N.Y., T. Jennings, Berlin, Conn., G. Sližys, Woodhaven, N.Y., V. Biošėvas, Jamesburg, N.J., J. Steiblys, Hamilton, Ont., Canada, B. Svogun, Elmton, N.Y., A. Macelis, Bowie, Md., kun. V. Kriščiūnevičius, Southfield, Mich., kun. P. Sabulis, Waterbury, Conn., J. Misevičius, Baltimore, Md.

4 dol. — N. Melaika, Athol, Mass.

Po 3 dol. — G. Vidmantas, Rochester, N.Y., N. Žukauskas, Yonkers, N.Y., K. Bagdonavičius, Newark, N.J., P. Hogan,

Miami, Fla., J. Lietuvninkas, Darien, Conn., M. Thomas, Morgantown, W. Va., S. Ofrossimow, Brookline, Mass.

Po 2 dol. — K. Tautkus, Melrose Park, Ill., J. Paškevičius, Bethel Park, Pa., M. Yesukevich, Hamden, Conn., A. Kaminskas, Philadelphia, Pa., J. Zeidat, Los Angeles, Calif., J. Birutis, Orlando, Fla., F. Bočiūnas, Sunny Hills, Fla.

Po 1 dol. — J. Gricius, Pennsauken, N.J.

Visiems aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

NAUJAUSIOS PLOKŠTELĖS

Tarp tostų ir dainų, estradinė muzika, atlieka Rimas Kasputis su moderniška gitarų-trumpetės-akordeono elektrine akustikos palyda. Dainuoja: Vien tik mums, Pavasaris giminėj, Prie šaltinio, Varžybos, Ateis tokia diena, Vai žydi, žydi, Paryžiaus tango, Žibuoklės, Mergužėlė ir Vėlyvi žiedai. Kaina 9 dol.

Lauksiu tavęs ateinant. Montrealio vyrų okteto įdainuota 17 patriotinių lietuviškų dainų ir maršų. Kaina 10 dol. Persiuntimui pridedama 1 dol.

Taip pat gaunamos ir šios naujausios plokštelės: Kur gintaris. — Montrealio jaunimo ansamblio atlieka 16 kūrinių. Kaina 10 dol. Dainos, muzika ir gėlės — įvairių kompozitorių ir artistų atlikti 12 kūrinių. Kaina 9 dol. Leonas Baltrus — arijos ir dainos. Kaina 8 dol. Aras... toli nuo tėvynės — Toronto vyrų choro dainos. Kaina 10 dol. Nerija — Clevelando studentų vieneto dainos. Kaina 8 dol. Pavasaris — dainuoja dvynukai Šalčiai Vokietijoje. Kaina 10 dol. Užaugau Lietuvoje — lietuviškų dainų rinkinys. Kaina 8 dol.

Persiuntimui pridedama 1 dol. už kiekvieną plokštelę.

Šios ir kitos lietuviškos plokštelės, naujos lietuviškos knygos ir lietuviški suvenyrai gaunami Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

NAUJAUSI LEIDINIAI

J. Vaišnoros, Jurgio Matulaičio kelias į Vilniaus vyskupo sostą, 4 dol.

J. Vaišnio, Dabartinė lietuvių kalbos rašyba, 3 dol.

Vysk. V. Brizgio, Neišskiriami trys nežinomieji, 5 dol.

Vysk. V. Brizgio, Kazimiera Kaupaitė — Motina Marija, 5 dol. V. Marcinkonytės, Tiltas per Nėrį, 5 dol.

B. Sruogos, Giesmė apie Giedimą, 5 dol.

Persiuntimui pridedama 1 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

KAILIŲ PASIRINKIMAS!

Custom made fur and sheepskin coats and other leather goods. The lowest prices in neighborhood. Use our lay-away plan.

ALEX SHEEPSKIN AND FUR CO.
79-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421
TEL. 212 296-1162

ATTENTION

SERIOUS JOB SEEKERS!

Would you like to set your own hours with practically no limit on earnings and have vacations as desired? If so, then why not conveniently work with us sorting/bundling mail. Receive work and payments by mail. Start immediately! For information, a self-addressed, stamped envelope assures a prompt reply.

Mail Marketing Services, P.O. Box 2590, Ocala, Florida 32678

LITHUANIAN COOKERY

(In English, 316 pages, price 8 dol.)

Agronomė Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastiniu aptanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 50 c.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

BALTINUKAI — T SHIRTS, trijų spalvų, su Lietuvos trispalve ir Vytimi bei įrašu "Lithuanian and proud of it" : vaikams (boy's size) S (6-8), M (10-12), L (14-16), suaugusiems (man's size) S (34-36), M (38-40), L (42-44), XL (46-48). Kaina su persiuntimu tik 6 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Reta proga įsigyti anglų kalba dvi vertingas knygas piginta kaina:
LITHUANIA 700 YEARS, by A. Gerutis. 15 dol.

SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA, by J. Pajaujis-Javis. 12 dol.

Užsisakant abi knygas, mokama tik 25 dol. Persiuntimui pridedamas tik 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

KASA už paprastą taupymo sąskaitą moka 9%

Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka 13%

Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.

Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

— KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL. —

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 8 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418
Telefonas: (212) 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

Sesuo Paulina metinėje šventėje Brocktone, Mass., su "svečiu".

METINĖ ŠVENTĖ BROCKTONE

Nukryžiuotojo Jėzaus Sopulingosios Motinos Marijos seserų vienuolyno soduose rugsėjo 6, Darbo dieną, vyko 37-oji metinė susitikimo ir Siluvos atleidų šventė.

Seselės rytiniame JAV pakraštyje yra žinomos kaip jaunimo auklėtojos, senelių globėjos ir lietuviškos kultūros puoselėtojos. Visuomet į metinę jų šventę suvažiuoja daug žmonių, bet šiemet daugiausiai.

Šventės iškilmės prasidėjo 11 val. procesija. Marijos garbei iškilmingas mišias aukojo Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Petras Šakalys. Su juo koncelebravo kunigai: Antanas Jurgelaitis, prel. Vytautas Balčiūnas, Alb. Kontautas, Just. Steponaitis, S. Saulėnas, A. Abračinskis, V. Cukuras, R. Krasauskas, Fr.

Sviokla, Alb. Janiūnas, J. Zūromskis, A. Jankauskas, A. Jeskevičius, Vitkauskas, L. Budreckas ir Magdano.

Pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis pasakė kun. dr. A. Jurgelaitis, OP. Jis klausytojus supažindino su Marijos apsišviškimo. Pirmasis, kuris laikomas žinomu visoje Europoje, įvyko 17 amž. Lietuvoje, Šiluvoje, antrasis — Prancūzijos Liurde ir trečiasis — Portugalijos Fatimoje.

Mišių metu giedojo Sv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas komp. J. Gaidelio, ir solistė M. Bizinkauskaitė.

Po pamaldų svečių masei surengtos vaišės vienuolyno soduose. Seselės bei jų rėmėjai paruošė maistą visi galėjo pasistiprinti ir atsigaivinti bealkoholiniais gėrimais. Tarp žaliuojan-

BOSTONO ŽINIOS

Šv. Petro parapijos misijos Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone misijos prasidės šį sekmadienį, spalio 17, 10:15 val. ryto. Mišias aukos ir pamokslą pasakys vyskupas John D'Arcy. Būtų labai gražu, kad mūsų bažnyčia būtų pilna. Vyskupas gerai žino persekiojamą bažnyčią okupuojančių ir žino, kad lietuviai yra kovojanti tauta už savo tikėjimą ir savo tautiškumą.

Pirmadienį, antradienį ir trečiadienį misijos vyks anglų kalba. Ketvirtadienį, spalio 21, 7:30 val. vak. lietuviškai kun. Juozas Bacevičius, OFM, kalbės apie maldą. Penktadienį, spalio 22, 7:30 val. vak. kun. Antanas Jurgelaitis, OP, apie Bažnyčią ir šeštadienį, spalio 23, kun. Antanas Paškus apie susitaikymą. Sekmadienį, spalio 24, misijų užbaigimas. Prel. Vytautas Bal-

čių medžių buvo pastatytos įvairių formų ir spalvų 27 "sodybėlės", kuriose buvo visko: svenenų, žaidimų, laimėjimų, knygų, aprangos.

Pasitotinusių svečių linksmo Sūkuro, lietuvių tautinių šokių ansamblio, jaunimas. Vadovauja Vyt. Bruzgas, globoja Eligijus Sužiedėlis, Pranas Šimkus ir tėvų komitetas. Jaunuoliai pašoko Žiogelius, Kalvelį, Dzūkų polką ir Subatėlę.

Metinė šventė džiaugėsi ir Šv. Juozapo globos namo seneliai gyventojai, sulaukę gausių lankytojų.

Nemaža buvo lankytojų ir miško prieglobsty esančiose kapinėse, kur amžiną prieglobstį rado Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vienuolyno įkūrėjas Tėv. Alfonsas M. Urbonavičius, trys motiniško namo kapelionai — kun. Jonas Švagzdys, kun. Aloyzas Klimas ir kun. Pranas Manelis. Čia ilsisi ir vienuolika seselių bei Šv. Juozapo senelių globos namų gyventojai ir keli vienuolyno rėmėjai.

Šios šventės suplanavimui ir paruošimui seselės ir jų rėmėjai paaukojo daug laiko ir darbo. Pagrindinės šventės ruošėjos: generalinė vienuolyno viršininkė (išrinkta liepos 1) sesuo Rūta Marija Daugininkaitė ir sesuo Martyna Zenavičiūtė. Be abejo, kaip bitelės dirbo ir visos seserys bei rėmėjų valdyba.

Seselės dėkingos visiem, padėjusiem šią 37-ąją metinę šventę surengti, o taip pat visiem atvykusiem ir dalyvavusiem.

E. Ribokienė

MIRĖ DR. ALGIRDAS VALIŪNAS

Dr. Jonas Algirdas Valiūnas, gyvenęs Palos Hills, Ill., mirė spalio 3 d. 9 v.v. sulaukęs 60 metų amžiaus. Liko žmona dr. Danutė Valiūnienė, du sūnūs Algis ir Petras, duktė Donna, du broliai su šeimomis — dr. Kęstutis Valiūnas, gyvenęs New Rochelle, N.Y., ir Vytautas, gyvenęs Washington, D.C.

Velionis buvo medicinos daktaras, 12 metų dėstė North-western universitete. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse spalio 6 Chicagoje.

Buvo gimęs Lietuvoje, mediciną baigė Vokietijoje, Amerikoje išgyveno 33 metus.

Jonas Gintautas, 84 metų amžiaus, gyvenęs Monterey, Calif., mirė spalio 8. Anksčiau jis gyveno Brooklyne. Paliko žmoną Veroniką, dukras Birutę Butkienę, Vidą Jankauskienę, sūnų Vytautą su šeimomis, anūkus bei kitus artimuosius.

Albertas Menderis, gyvenęs Middle Village, N.Y. 68 metų amžiaus, mirė spalio 3. Palaidotas spalio 6 iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Šv. Karolio kapinėse Long Island. Paliko žmoną Dorothy, sūnų Albertą, Jr., anūkus bei kitus gimines.

čiūnas kalbės apie Eucharistiją.

Šių dienų neramiam ir blaškomam žmogui Bažnyčia ir malda gali daug padėti. Šio gėrio niekada nėra per daug. Okupuotoj Lietuvoje bažnyčias labai lanko jaunimas, nors už tai yra labai persekiojamas. Bet šis dvasinis penas suteikia jėgų ir stiprybės dirbti Dievui ir savo tautai.

Mūsų niekas nevaržo ir gal dažnas mūsų net nepagalvojame apie brangias tikėjimo dovanas. Misijos ir yra tam, kad galėtume sumokėti, apmąstyti ir eiti tikroju keliu.

Šv. Petro lietuvių parapijos klebonas kun. Albertas Kontautas prašo visus lietuvius atsilankyti.

Lituanistinės mokyklos vakaras

Bostono lituanistinės mokyklos tėvų komiteto ruošiamas vakaras paprastai daromas mokslo metų pradžioje. Šiais metais jis buvo rugsėjo 25 Lietuvių Piliečių draugijos salėje.

Vakarą suruošė šių metų tėvų komitetas, kuriam pirmininkauja Gita Kupčinskienė, Dalia Zikienė — sekretorė ir Vytautas Lallas — išdinininkas. Narės yra Rima Bričkienė ir Adelė Banevičienė. Su naujaisiais mokslo metais

mokykloje įvyko daug pasikeitimų. Ilgametis mokyklos vedėjas Antanas Gustaitis pasitraukė iš pareigų ir jo vietą užėmė Vilniaus universiteto absolventė lituanistė Zita Krukoniene. Jai į pagalbą atėjo prityrusi mokytoja J. Lapšienė, perėmusi administratorės pareigas. Prie jau ilgus metus mokykloje dirbančių mokytojų prisidėjo eilė naujų. Taip mokykla su naujomis jėgomis ir gražiais užsimojimais pradėjo naujus mokslo metus. Visi mokytojai su direktore ir administratorė buvo pristatyti vakaro dalyviams.

Programą atliko Gitos Kupčinskienės vadovaujamas "Sodauto" etnografinis ansamblis. Ansamblis gražiai pasirodė. Jaučiama padaryta pažanga. Gaila tik, kad ansamblio eilėse nesimatė daugelio ankstyvesnių dalyvių. Negi jie pavargo tokio gražiojo pradžio, ansambliai darbą tik pradėjus. Laukiame jų sugrįžtant. Ansamblio programa buvo nauja. Norėjosi pridėti daugiau naujų sutartinių, kuriomis ansamblis garsėjo.

Šokiam grojo geras latvių orkestras. Šokių pertraukų metu orkestro dalyviai atliko įdomias latviškas dainas. Vakarą programą suruošė Vyt. Dilba. Dėmesį traukė programos dailus

šriftas ir skoningas atlikimas. Maisto paruošimui vadovavo prityrusi šeimininkė p. Eiki-nienė. Viskas buvo skaniai paruošta ir daug geriau nebuvo kad brangiam restorane. Nuotaika buvo smagi, skambėjo dainos, ir dalyvavusieji džiaugėsi gražiu vakaru.

Daug pastangų buvo padėta vakarą ruošiant. Poros metų iš eilės vakaro nebuvimas padarė spragą, kurią atitaisyti nelengva. Ypač tai jautėsi kviečiant svečius ir daugelio pasigendant pačiame vakare, nors dalyvavo apie 150 žmonių.

Mokyklą lanko apie 70 mokinių Joje dirba devyni mokytojai, veikia devynios klasės. Mokslas vienam mokiniui metams — 110 dol. Iš vienos šeimos mokyklą lankant dviem ar daugiau — 145 dol.

Dar yra vietų ir galima į mokyklą įstoti. Reikia kreiptis į direktorę. Silpniau lietuviškai, mokantiems veikia specialiosios klasės. (k.n.)

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

"Maistas ir ligos - maistas biochemija" knygos sutikimas — spalio 16, šeštadienį, 3 val. p.p. Tautinės S-gos namuose, So. Bostone.

Parapijos misijos. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone misijos prasidės spalio 17 d. 10:15 v.r. Mišias aukos ir pamokslą pasakys vyskupas John D'Arcy.

Balfo 72 skyrus pobūvis — vakarienė bus spalio 30, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salė, Interval St., Brocktone.

Lietuviškų parapijų metų religinis koncertas įvyks Šv. Petrc lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone, lapkričio 7, sekmadienį, 11 val. ryto. Koncerto programoje — Berklee kolegijos choras, solistai ir muzikai. Bus atliekama Jeronimo Kačinskio nauja kompozicija šv. Pranciškaus 800 metų jubiliejaus proga — "Saulės giesmė".

Martyno Jankaus šaulių kuopa ruošia rudens balių lapkričio 13, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salė, 30 Interval St., Brocktone.

Šv. Petro parapijos bazaras — lapkričio 14 So. Bostono Lietuvių piliečių D-jos salė.

Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas įvyks lapkričio 21, sekmadienį, So. Bostono Lietuvių Piliečių D-jos salė. Rengia Lietuvos karių veteranų sąjunga Ramovė.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCA v-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

BOSTON, MASS — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 8 iki 8:30 val. ryto ir nuo 4:30 iki 5 val. popiet. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

CAPE COD, MASS

Mirė a.a. M. Biliūnas

Mykolas Biliūnas, pedagogas, LB Cape Cod apylinkės steigėjas ir jos pirmasis pirmininkas, mirė rugpjūčio 29.

Mykolas Biliūnas gimė 1904 balandžio 29 Niūronių kaime, Anykščių valsč., Utenos apskr. Jis yra rašytojas J. Biliūno sūnėnas. Biliūnų šeimoje buvo šeši broliai ir dvi seserys. Visi jie išaugo sąmoningais lietuvišiais patriotais. Vienas jo brolis žuvo kovoj su okupantu, du broliai mirė Sibiro tremty, gi rugpjūčio 12 Lietuvoje mirė jo paskutinis, brolis.

Velionis gimnazijos mokslus buvo baigęs Ukmergėje. Baigęs mokytojų kursų, pradėjo mokytojauti Vieksniuose. 1927 vedė mokytoją Bronę Mandeikytę, mokytojavusią Karčiamų kaime, prie Radviliškio. M. Biliūnas persikėlė mokytojauti į Radviliškį. Karčiamų kaime jiems gimė sūnus Vytautas. Vėliau Biliūnai persikėlė mokytojauti į Palėmoną, kur jiems gimė sūnus Rimgaudas. Palėmonė M. Biliūnui teko eiti mokyklos vedėjo pareigas.

Antro pasaulinio karo viesuliu siaučiant, Biliūnų šeima pasitraukė į Austriją. Vienoj Mykolas dirbo geležies gaminių fabrike. Karo audrai artėjant, jie pasitraukė į Bavariją ir apistojo Rosenheime. Čia gyveno išvietintųjų stovykloje. Mykolas buvo Rosenheimo progimnazijos direktorium.

Biliūnų šeima 1949 emigravo į JAV ir apsigyveno Portchester, N.Y., kur Mykolas dirbo geležies gaminių fabrike. Sulaukęs pensijos, 1969 persikėlė gyventi į Cape Cod, Mass.

1953 Portchesterio mirė jo žmona Bronė. Tada jis vedė našlę mokytoją Janiną Karpienę. Jo sūnus mechanikas inž. Vytautas Biliūnas mirė 1977, palikęs našlę žmoną ir du vaikus.

Mokytojas Mykolas Biliūnas, kilęs iš Aukštaitijos, buvo jau-

NAUJAUSIA PLOKŠTELĖ

Nauja diena, Dainos pasiūkti ir klausytis. Dainuoja dvykukai Astra ir Andy Šalčiai: Serenada, Oi niekad, niekad nepamiršiu, Neišeik, neišeik tu iš sodžiaus, Už kalnų toli toli, Meilės, ieškok, Paskutinis sekmadienis, Aš atsimenu namelį, Man tu graži, Kaiminka, Iškelkime stikluoką, Nauja diena, Tave aš pažinčiau tamsią naktį, Ar skirsimės. Kaina 10 dol. Per siuntimui pridėdamas 1 dol.

Ši ir kitos naujos lietuviškos muzikos plokštelės bei lietuviškos knygos ir suvenyrai gaunami Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Ilgamečiui Lietuvos Tyrimo Instituto Pirmininkui

A.A.

JUOZUI AUDĖNUI

mirus, nuoširdžiai užuojautą reiškiamo jo žmonai Olgai, dukrai Daivai Banaitienei ir artimiesiems.

Lietuvos Tyrimo Institutas

A.A.

KAZIUI KAZLAUSKUI

mirus, vaikams Žibutei, Algirdui, Kęstučiui, žmonai Sofijai ir seseriai Lucijai Rimkieni giliai užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime.

Stasys Kligras su šeima

A.A.

JONUI SIMEN - ŠIMĖNUI

mirus, žmonai Paulinai, anūkams ir visiem artimiesiems reiškiamo giliai užuojautą

Amelia Sinus

A.A.

JONUI GINTAUTUI

mirus, jo dukrą, LAK valdybos narę, Vidą Jankauskienę, jos šeimą ir artimuosius giliai užjaučia ir drauge liūdi

Lietuvių Atletų Klubas

BANK-BY-MAIL

Postage paid both ways

Fast, convenient, private, safe, free!

That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prienamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kurio laiku. Jūsų slunta gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisdėda ir užtikrintai mas, kad jūsų pinigai procentus, leidžiamus įstatymų. Del lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE 400 West Broadway South Boston 9 AM to 3:30 PM Monday thru Friday Saturday 10 AM to 1 PM 268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE 748 Gallivan Blvd. 9:30 AM to 5:30 PM Mon., Tues., Wed. & Fri. Thurs. - 9:30 AM to 3:30 PM Saturday 9:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank

"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. P. HIBALD, PRESIDENT

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: spalio 16, šeštadienį, Maironio lituanistinės mokyklos rudens balius. Pradžia 7 v.v. Programą atlieka dainuojantis vienetas — Jinai ir trys gintarai. Jie taip pat groja ir šokiai.

Janinos Gerdvilienės išleistuvės, rengiamos New Yorko lietuvių organizacijų, bus šį penktadienį, spalio 15, Kultūros Židinio mažojoje salėje. Pradžia 8 v.v. J. Gerdvilienė nuoširdžiai veikia daugely lietuviškų organizacijų, buvo jų valdybose, įvairiais būdais prisidėjo prie New Yorko lietuviškos organizacinės veiklos, nesigailėdama nei laiko, nei lėšų. Ji eilę metų vadavo Balfio 100-jam skyriui, buvo ilgametė Balfio Tarybos direktorė, uoliai lankė visus Balfio seimus, direktorių suvažiavimus. Ir šį rudenį jau buvo išvykusi į Balfio direktorių suvažiavimą. Spalio 30 išsikelia pastoviam apsigyvenimui į St. Petersburgą, Fla. New Yorko lietuviškoji visuomenė kviečia dalyvauti šiose išleistuvėse.

Už a.a. Jono Veršelio vėlę mišios bus spalio 24, sekmadienį, 11 val. ryto pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Giminės ir draugai bei pažįstami prašomi prisiminti velionį savo maldose ir dalyvauti pamaldose.

Dr. Ona Mironaitė spalio 8 atvyko iš Chicago į Monticello pasisvečiuoti pas Mariją Slavinskienę. Dr. Mironaitė yra mirusio dr. Vytauto Slavinsko pusėsėsėrė, į Chicago grįžta spalio 18.

Moteryų Vienybės socialinis susirinkimas bus spalio 19, antadienį, įprastinėje vietoje, Congregational bažnyčios salėje, 91 St. ir 85 Rd., Woodhavene. Visos narės prašomos dalyvauti.

Maironio lituanistinės mokyklos rudens balius bus spalio 16, šeštadienį, Kultūros Židinyje. Programą atliks dainuojantis vienetas Jinai ir trys gintarai. Vienetas taip pasidarė populiarus, kad beveik kiekvieną šeštadienį išvyksta koncertuoti į kitus miestus. Šiame baliuje vienetas taip pat gros ir dainuos šokiai. Pradžioj 7 v. bus kokteiliai, programos pradžia 8 v.v. Po programos — vakarienė ir šokiai. Maironio mokyklos tėvų komitetas nuoširdžiai kviečia visuomenę gausiai atsilankyti ir tuo paremti mokyklos išlaikymą.

Lietuvos vyčiai spalio 16, šį šeštadienį, vyksta į Putnamą, kur Alkos muziejus bus atidarytas jų kambarys. 10 val. bus mišios vienuolyno koplyčioje, 11 val. kambario pašventinimas Alkos muziejuje, 11:20 priėmimas Alkos muziejuje, 12 val. pietūs. Kambarys įrengtas mecenato Jono Valausko lėšomis. Šias iškilmes rengia Lietuvos vyčių centro valdyba ir Archyvo komisija.

Dail. Vidos Krištolaitytės — kūrinių paroda bus lapkričio 20-21 Kultūros Židinio mažojoje salėje. Paroda bus apžvalginė, bus išstatyti 20 metų įvairūs darbai — piešiniai, akvarelė, aliejinė tapyba. Parodą rengia Lietuvos Skauciu Seserija.

Už nužudytus Lietuvoje kunigus specialios pamaldos bus spalio 24, sekmadienį, 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Lietuvoje paskutiniu metu ateistinis režimas yra įvairiais būdais nužudęs visą eilę kunigų, kurie vienokiu ar kitokiu būdu savo veikla kenkė komunizmo ekspansijai bei propagandai. Pamokslą pasakys kun. Vytautas Pikturna, patsai buvęs vokiečių kalėjimuose, garsioje Dachau koncentracijos stovykloje.

Žuvautojų ir medžiotojų klubo Aro šeimyniniai pietūs bus spalio 24, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židiny. Visi klubo nariai prašomi užsiregistruoti iki spalio 19 pas Zenoną Jurį, tel. 212 441-7831.

Eleonora Ramančionienė savo vyro, šaulio Leono Ramančionio prisiminimui New Yorko Simo Kudirkos šaulių kuopai paaukojo 50 dol. šaulių kultūrinei veiklai paremti. Kuopos vadovė bė už auką nuoširdžiai dėkoja.

LKM Federacijos New Yorko klubo susirinkimas bus spalio 24, sekmadienį 3 v. popiet įprastinėje vietoje, Congregational bažnyčios salėje, 91 St. ir 85 Rd. Woodhavene.

A. a. Jono Pakalkos prisiminimui Rožė Jasinskienė-Mainelytė, gyvenanti So. Pasadena, Fla., Liet. Religinei Šalpai paaukojo 40 dol.

DĖMESIO JAUNIEMS MUZIKAMS:

vokalistams, pianistams, instrumentalistams!

Dar galima užsiregistruoti dalyvių į muzikos konkursą — festivalį.

Festivalis įvyks lapkričio 13 d. Dievo Motinos parapijos auditorijoje, Clevelande. Dalyvių amžius 16-30 metų.

Skambinkite:

Andrius Kuprevičius
 216 321-1710

RENGIA JAV LB KULTŪROS TARYBA

LMK Federacijos New Jersey klubo valdyba kviečia visas nares į susirinkimą, kuris įvyks spalio 17, sekmadienį, 2 v. popiet Aldonos Palonienės namuose, 310 Warrenville Rd., Green Brook, N.J. 08812. Telef. 201 757-3580. Susirinkime kalbės dr. Birutė Preikštienė-Petruilienė. Po susirinkimo kavutė. Valdyba kviečia atsivesti drauges ir pažįstamas, taip pat ir tas, kurios norėtų įstoti į klubą arba kas nori išgirsti dr. Preikštienės kalbą.

“Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės” III tomas, parašytas dr. A. Rukšos, jau gaunamas Darbininko administracijoje. Kaina 15 dol. Peršiuontimui pridedamas 1 dol.

QUEENS COLLISION CENTER INC. Expert auto body works — Ducco painting — Welding — Frames straightened — Fiber glass work. John R. Chicavich, 131-13 Hillside Avenue, Richmond Hill, N.Y. 11418. 24 hr. towing phone HI 1-6666. Towing after 6:00 — 843-6677.

MONY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.). Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais 201 654-3756.

Darbininko spaudo kioske galima susitikti ir retų svečių. Pereitą savaitę čia susitiko Marytė Matulaitytė-Kuncienė, buvusi Maironio mokyklos mokytoja, o dabar gyvenanti Argentinoje, su Jurgiu Oniūnu, kuris tarnybos reikalais jau keleri metai gyvena Jugoslavijoje. Abu buvo atvykę į Darbininko administraciją įsigyti naujų lietuviškų knygų.

Alė ir Stasys Santvarai lanko pasaulinę parodą Knoxville, Tennessee. Iš parodos Darbininkui atsiuntė sveikinimus.

Parduodami lietuviški tautiniai drabužiai vidutinio ūgio berniukui ir merginai. Dydis apie 14-16. Darbininko adm., 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Ieško buto nerūkantis, negyventis viengungis, pensininkas latvis (Ernest). Geriausias laikas jam skambinti 9 val. vak. Tel. 212 279-5830.

Jinai ir trys gintarai, New Yorko šokių ir lengvosios muzikos vokalinis vienetas, kurį sudaro: vadovas Vytautas Daugirdas, Danutė Striugaitė, Juozas Nakas, Zenonas Jūrys, šį sezoną turi šiuos pasirodymus: spalio 16 — New Yorke Maironio lituanistinės mokyklos rudens baliuje, spalio 30 — Newark — LB ir tautinių šokių ansamblio Liepsnos jubiliejiniame bankete, 1983 metų sutikime Baltimorėje, 1983 kovo 12, šeštadienį, Bostone Minkų radijo 49 metų sukaktuviniame pobūvyje. Vienetą papildė naujas gitaristas Stasys Janušas. Informacijos reikalais skambinti: Juozas Nakas — 516 421-2327.

Parduodamas viešbutis už 25,000 dol. Reikalingas remontas. Apie 50 kambarių. Tinkamas vasaros stovyklavimui. Pustrečio mėnesio metuose. Sharan mineral Springs. Telef. 212 494-8779. Mr. Yarkony.

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS TRADICINIS

RUDENS BALIUS

bus spalio 16, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židiny

PROGRAMOJE: JINAI IR TRYS GINTARAI

Jie taip pat gros ir šokiai 7-8 v. — šampanas, kokteiliai 8 v. programa. Po programos — vakarienė ir šokiai

Įėjimas suaugusiems — 15 dol., studentams — 8 dol.

Stalus užsisakyti pas:

A. Garbauskiene — 516 694-2471
 A. Jankauska — 212 849-2260
 V. Matusaitiene — 201 994-1229
 G. Žemaitaitė — 203 847-2779
 R. Vaičiaitė — 914 697-8923

Visi kviečiami atsilankyti

TĖVŲ KOMITETAS

Tautinių šokių ansamblis iš Clevelando

GRANDINĖLĖ

atvyksta į New Yorką sekmadienį, lapkričio 7 d. ir pasirodys su lietuviškų tautinių šokių istorinės raidos programa “NUO SUDAUŽTINIO IKI KUPOLINIO”. Šokiai bus palydimi Grandinėlės orkestro ir pailustruoti skaidrėmis. Programoje dalyvauja ir iškilioji solistė mezzo-sopranas

ALDONA STEMPUŽIENĖ - ŠVEDIENĖ

Programa yra aukšto meninio lygio, puikiai pristato lietuvišką tautinį šokį ir todėl rekomenduotina ir kitataučiams.

Grandinėlės vadovas — LIUDAS SAGYS
 Administratorė — ALEKSANDRA SAGIENĖ
 Muzikos vadovė — RITA KLORIENĖ

Programa bus Richmond Hill High School salėje, 89-30 114 St. Richmond Hill N.Y. (Įėjimas iš 113 gatvės). Salės talpa — 1,200 vietų

Pradžia 2 val. 30 min. punktuallai.
 Kaina — \$9.00 suaugusiems
 \$5.00 vaikams iki 12 metų

Po programos 5:30 val. Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y., bus Grandinėlės pagerbimas — pobūvis. Visuomenė kviečiama. Karšti pietūs ir kilnūs gėrimai. Šeiminkė — Eugenija Kezienenė. Pilna kaina — \$12.00. Bilietus privaloma įsigyti iš anksto, nevēliau lapkričio 1 d. Laisvės Žiburio raštinėje arba pas platintojus.

Koncerto salėje visos vietos yra numeruotos. Bilietus galima įsigyti paštu, prislunčiant sau adresuotą su pašto ženklų voką ir atitinkamai sumai čekį Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave. Bayside, N.Y. 11364.

PLATINTOJAI:

NEW JERSEY:

Point Pleasant, Kearny — B.P. Macijauskai (201) 998-6797
 Paterson — K. Pralėika (201) 256-5224
 Newark, Elizabeth, Linden — D. Didžballienė (201) 925-4761

PENNSYLVANIA:

Philadelphia — G. Mironas (215) 457-2293
 Shenandoah slėnis — kun. A. Bartkus (717) 874-0842

CONNECTICUT:

Hartford, New Britain — L. Kapeckas (203) 247-6476
 Bridgeport — T. Trainis (203) 372-8818
 Waterbury — V. Vaitkus (spauda) (203) 756-5173

MASSACHUSETTS:

Boston, Brockton — G. Ivaška (617) 288-9326
 Dorchester — V. Jurgėla (617) 268-1108
 Worcester — E. Meilus (617) 852-3665

WASHINGTON, BALTIMORE:

V. Gureckienė — (301) 839-3376

NEW YORK:

J. Adomėnas 497-5212
 N.P. Baltrullionis AX 7-0991
 A. Diržys 296-7385
 Ž. Jurienė 441-7831
 E. Kezienenė 296-0798
 R. Kezys 769-3300, 229-9134
 G. Kudirkienė 235-0724
 B.V. Labutis VI 7-5550
 M. Šalinskienė 296-2244
 V. Vasikauskas VI 7-1286

Dėl transportacijos autobusais iš įvairių vietovių prašome kreiptis į šiuos asmenis:

Maspeth, N.Y. — J. Adomėnas
 Kearny, Newark, Elizabeth, Linden, N.J. — D. Didžballienė
 Paterson, N.J. — K. Pralėika
 Hartford, New Britain, Conn. — L. Kapeckas
 Philadelphia, Pa. — G. Mironas
 Boston, Mass. — G. Ivaška
 Dorchester, Mass. — V. Jurgėla
 Bridgeport, Conn. — T. Trainis

VISUS ATsilANKYTI kviečia

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS

105.9 FM sekmadieniais 9-10 val. ryto